

10de Aarg.

1879.

18de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

15de August — 15de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.
begyndte med 1879 sin 10de Aargang.

Det indeholder et afvejlende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt **Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.**

Det udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.50) om Aaret i Forstud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **R. Thronsdjen, Drawer 14, Decorah, Iowa.**

Vil man benytte anden Mandes Hjælp til at indsende Penge, da se til, at Vedkommende er paalidelig.

Denne Aargang kan faaes fra No. 13 (Begyndelsen af 18de Bind).

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

11te Bind (1876 I.) og 17de Bind (1879 I.) er udsolgt.

12te Bind (1876, II.) indeholdende de interessante Fortællinger „Bleedatteren“ og „De to Blinde“, samt meget andet interessant Læsestof tilsendes portofrit for 60 Cents.

13de Bind (1877, I) indeholdende de fortrinlige Fortællinger „Alpefjoven“, „Mod Himlen“ (Forfatterindens Ungdomshistorie), „Onkelen fra Amerika“, „En Gut fra Londons Gader“, saavel som flere mindre Fortællinger; den interessante historiske Skildring „Karl den Tolvte i Norge“; henimod 30 andre større og mindre Artikler, adskillige Digte, 15 Gaader og 116 Blandinger tilsendes portofrit for 80 Cents.

14de Bind (1877, II) indeholdende sidste Afdeling af Fortællingen „Mod Himlen“ (Forfatterindens Husliv), Fortællingerne „Olsefjæren“, „Alene“, „En Juleaften paa Gaaraas“ samt meget andet fortrinligt Læsestof tilsendes portofrit for 80 Cents, begge disse Bind for \$1.50.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Rejse“, „Artemedes“, m. m. M., sendes portofrit for \$1.00

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Rejse paa Kongofloden“, „Skovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for \$1.00; begge disse Bind for \$2.00; alle 5 Bind (12—16) portofrit for \$3.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør 384 store Oktavsider, Titelblad og Indholdsregister indbefattet.

Adresse: **R. Thronsdjen,
Dr. 14, Decorah, Iowa.**

For Hjemmet,

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

10de Aarg.

15de August 1879.

15de Hefte.

Fater Klemens.

(En Fortælling af Miss Grace Kennedy).

(Fortættelse).

En lav, bedækket Gang førte fra Slot-
tet til Kapellet. Denne og en liden
Gaardsplads, som omgav Kapellet, var
slet brolagt, og i Dmgivelsene viste sig
Intet, hvoraf man kunde slutte sig til
noget Bedre end et simpelt lidet Bedehus.
De Forfølgelser, som Katholikerne nogle
Aar før havde maattet lide, havde lært
dem paa denne Maade at forebygge de
Fristelser til Plyndring, som vare for-
bundne med en mere offentlig Udstilling
af deres Kapellers rige Forzjiringer.
Efter at de vare komne over denne ujævne
Gaard og gennem en liden lav Gang,
viste sig en indre Dør, ved hvis Aabning
der frembød sig et ganske andet Syn.
Værelset, til hvilket denne Dør førte, syn-
tes kun at være den ydre Forgaard til
den indre Helligdom. Det var dog paa
det Prægtigste smykket, blev opløst ved et
stort, gothisk Vindue, hvis malede Glas
kastede et Skin, lig den nedgaaende Sols,
paa de med sjønt Billedhuggerarbejde
smykkede Vuer, som dannede Hvelvingen,
og paa de mange Malerier paa Væggene.
Værelsets Gulv var af Marmorfliser og
allevegne smykket paa det Skjønneste med
ophøiet Arbejde. Ernst stod stille et
Dieblik. I hans Drengear var Ud-

gangen til dette Kapel paa det Strengeste
negtet ham; i den sidste Tid havde han
ingen Besøg aflagt paa Slottet, og derfor
havde han hidindtil aldrig været paa dette
Sted. Nu betragtede han Alt omkring
og over sig med Beundring.

„Hvor sjøn!“ raabte han, idet han
viste paa den med Stukkaturarbejde smyk-
kede Hvelving.

Clarenham syntes meget fornøiet.
„Vi gjøre sikkerlig ikke Uret“, sagde han
venlig, „naar vi anvende det Skjønneste,
vi eie, til at udsmykke Guds Tempel.“

„Maaste ikke“, svarede Ernst, „men de
levende Stene, af hvilke Guds Tempel
alene bestaar, maa ved guddommelig
Kraft bearbejdes, saa at Templet kan
blive et værdigt Hus for ham. Hvad
ere vore sjønneste Billedhuggerarbejder
og Zirkater for ham, der kun ser paa
Hjertet?“

„Men“, svarede Clarenham, „paa
denne Maade vise vi vor Værfrygt og
Kjærlighed til ham.“

„Er det nødvendigt, at vi udtrykke vore
Følelser i Sten, for at overbevise ham,
som gennemstuer vort Hjertes inderste
Folder, om vor Oprigtighed? O nei!
de Kjærlighedsbeviser, som han for-

langer, ere af en anden Art. Findes ikke derhos et hemmeligt, eller i Eders Kirke endog høit udtalt Haab om, at man paa denne Maade kan forhøie sine Fortjenester i hans Dine?"

„Er da ikke Kjærlighed til Gud den første og højeste af alle Fortjenester?" spurgte Clarenham.

„Tro og Klærlighed er Hovedelementerne for Helliggjørelsen i en gjensødt Sjæl", svarede Ernst; „men, min kjære Clarenham, hvad du har anført som Bevis for Kjærlighed til Gud, bliver ingensteds af Kristus og Apostlerne beskrevet og indsfærpet som saadant, og kan ogsaa let udføres af dem, som ikke vide af anden Følelse end en slavisk Frygt, eller som ledes af det overtroiske Haab at forjone en bortørnet Gud ved saadan Tjeneste."

„Du har antaget Mystikernes Lære, ser jeg", sagde Clarenham smilende. „Ogsaa jeg har fundet den meget tiltrækkende; men du ved, at Kirken har forkastet den. Jeg bør ikke lade mig friste til at høre paa dig."

„Jeg er mig ikke bevidst at have antaget deres Lærdomme", svarede Ernst, „jeg ved endog meget lidet om dem, og tror overhovedet ikke at have antaget nogen Lære, som ikke er klart udtalt i den hellige Skrift. Hvad har jeg da sagt, hvoraf du kommer paa den Formodning, at jeg er en Mystiker?"

„Jeg ved just ikke, at du udtryffeligt har udtalt nogen af deres Lærdomme", svarede Clarenham, „dog fører det, som du har sagt, lige til deres Anskuelse."

Han syntes med Flid at undgaa at sige mere om denne Sag, nærmede sig den med jirligt udflaaret Arbeide smykkede Kapeldør, aabnede den sagte, og gjorde, idet han drog sin Arm bort fra Ernst, langsomt og ærbødigt Korsets Tegn. Ernst saa derved med kjærlig

Deltagelse paa ham. Hans Ansigt og Miner udtrykte saa megen Ydmyghed og Oprigtighed, at han ikke et Dieblit kunde tvivle paa, at hans Andagt var fremkaldt af hjertelig Erhødighed for Gud, hvor- megen Bildfarelse der end kunde blande sig deri. Ernsts Opmærksomhed blev dog snart ledet bort fra hans Vedsager og hen til de Personer, der befandt sig i Kapellet. Mrs. Clarenham kom ham strax imøde. Hun var i dyb Sorg, og dette gjorde den næsten spøgelseagtige Blegthed i hendes Ansigt endnu mere paafaldende. I Begyndelsen syntes hendes Følelser at overvælde hende; hun søgte dog at fatte sig, hvilket ogsaa efter nogle Dieblitte lyffedes hende.

„Jeg glæder mig meget over at se Dem igjen, kjære Fætter", sagde hun venlig, idet hun rakte Ernst Haanden, og snart saa paa ham, snart paa sin Søn. „Joseph har forandret sig mere end De, kjære Ernst. Italien har berøvet ham hans sunde Farve; jeg haaber imidlertid, at vor engelske Luft vil give ham den tilbage. Derpaa vendte hun sig til sine Døtre. „De har i den senere Tid ikke været sammen med Marie, tror jeg. Erindrer du din Fætter, Katharine?"

Marie hilfede sin gamle Legefammerat aabent og hjerteligt. Ikke saaledes Katharine. Da Ernst, efter at have modtaget Maries hjertelige Velkommen, vendte sig til hende, traadte hun tilbage og neiede koldt, idet hun saa ned. Ernst rødmede, og hans Blik blev strax ligesaa koldt som hendes. Han kunde ikke sa snart komme sig igjen efter denne frastødende Modtagelse, saameget mere, som han med Venlighed var kommen Katharine imøde. Da han derpaa blev forestillet for Hr. Dormer, var derfor hans Hilsen kold og stiv. Denne havde dog i sit hele Væsen Intet, som kunde frem-

kalde Kulde, men ganske det Modsatte. Ernst's formelle, kolde Bux besvarede han med ærbødig Høflighed, og vendte sig derpaa igjen til den gamle Elifston, der var beffæstiget med at give et Maleri en saadan Stilling, at det erholdt den fordelagtigste Belysning, hvilket ogsaa med Dormers Hjælp snart lykkedes. Derpaa traadte begge Præster nogle Skridt tilbage og knælede en Tidlang ærbødigt for Billedet. Clarenham fastede et Bliif paa Ernst, rødmede, men fulgte dog sine aandelige Førelses Exempel, medens Katharine bar de ærefrygtfuldste Miner til Skue. Da Ernst saa paa Mrs. Clarenham, bemærkede han, at hun var nedfjunken i stille Betragtning af Maleriet, og paa Mariæ livlige Ansigt troede han at blive var et Udtryk af Spot under den paatagne alvorlige Mine.

Mrs. Clarenham vendte sig til Ernst. „Er det ikke meget sjønt?“ spurgte hun med sagte Stemme, som om den hellige Mand, der var afbildet, selv var nærværende.

„Jeg tror, det er meget godt malet“, svarede Ernst, „men Gjenstanden besidder saa lidet Behageligt, at jeg ikke kan beundre det meget.“

„Det er den hellige Franciskus“, sagde Mrs. Clarenham forundret, „dog, De kjender maaste ikke hans Historie. Faste, Spægelsler og Bødsøvelser har givet ham dette magre Udseende.“

Ernst smilede, og svarede venlig: „De ved, bedste Mrs. Clarenham, at vi Protestanter se intet Gud velbehageligt i saadanne Selopinler; derfor oppølle de heller ikke nogen Følelse af Høiagtelse eller Deltagelse hos os.“

„Finde Protestanterne, der dog søge at begrunde alle sine Lærdomme ved at beraabe sig paa Skriften, intet Bud om Faste i den?“ spurgte Dormer i en al-

vorlig Tone, idet han saa paa Ernst med et Udtryk af Mishag og Værdighed.

„De finde aldeles intet Bud om Faste i den“, svarede Ernst; „ved den i det nye Testamente anbefalede Faste er det aldeles forbudt at bære dens Virkninger saaledes til Skue“ — (derved pegede han paa Maleriet). Herren selv siger: Naar I faste, skulle I ikke se bedrøvede ud, som Hyklerne, thi de forvende deres Ansigter, at de kunne sees af Menneskene at faste. Men naar du faster, saa sal du dit Hoved og to dit Ansigt, at du skal ikke sees af Menneskene at faste, men af din Fader, som er i Løndom, og din Fader, som ser i Løndom, skal betale dig aabenbare.“

Dormer hørte til med spændt Opmærksomhed, da Ernst med Eftertryk og Høitidelighed fremsagde Herrens Ord.

„De har beskrevet den rene, helligste Maade at faste paa“, svarede han, idet hans Ansigt og Opførsel antog et Udtryk af høflig Mildhed. „De maa ikke tro, Hr. Montague, at jeg tvivler, paa at Deres Troesbrødre faste paa denne Maade. Men tillad mig dog at bemærke, at vor katholske, apostoliske Kirke har bevist sin himmelske Visdom ved den Omfjerg, den har baaret, for at ingen af dens Børn skal forsamme denne Pligt; og de, der ligesom denne Hellige (her pegede han paa Billedet) i Faste og andre Spægelsler have gjort meget mere, end Kirken foreskriver, opnaa derved en Grad af overjordisk Hellighed, der gjør dem til ophøiede Forbilleder for os, og derhos efter Kirkens Udsagn stiller dem saa høit i Guds Naade, at vi trofast kunne sætte vor Tillid til Virkningerne af deres Forbønner.“

„Alt dette staar ligefrem i Modsigelse med den hellige Skrift“, svarede Ernst i en dyb, alvorlig Tone. „Denne offentlige, beffendte, regelmæssige, foreskrevne

Faste, der bliver anseet for fortjenstlig i samme Grad, som den afmagrer, vanzirer, afkræfter Legemet, og gjør det ubrugeligt, og hvis Forsømmelse udsætter Folk for Kirkestraf, staar ligeså i Modsigelse med den private, Gud og Sjælen alene bekjendte Ydmygheds og Andagts Handling, som er anbefalet af den sande Kirkes Hoved og Herre; og den Tro, at henfarne Wanders Forbønner kunne nytte os noget, staar fraregnet de mange Urimeligheder, som den forudsætter, i aabenbar Modsigelse med de tydeligste Erklæringer i den hellige Skrift. Paulus siger —

„De forstaar Latin, Hr. Montague“, afbrød den gamle Elliston ham, „vær De saa god og anfør disse Skriftsteder i dette Sprog.“

Ernst saa smilende paa Clarenham. Denne blev rød og Dormer ligeledes. „Pater Dionys har Ret“, sagde han, „vi anerkjende ikke Oversættelsens Rigtighed.“

„J Damers Nærværelse taler jeg ikke Latin“, sagde Ernst, idet han vendte sig bort fra Præsterne; „men“, sagde han til Clarenham, „du vil finde det Sted, som jeg vilde anføre, i Pauli første Brev til Timotheus (Kap. 2, 5.); og det gives sikkerlig allerrigtigst ikke paa Latin, men i den græske Grundtext.“

Clarenham lovede at efterse Stedet, og da Ernst blev var, at han ved sine Bemærkninger havde frembragt en vis Forlegenhed, saa betragtede han herpaa taus Malerierne, hvilke den gamle Elliston med megen Ivrighed opstillede, idet han ved ethvert gjorde Bemærkninger over den Mesters Fortrin, af hvilken det var malet. Præsterne og Katharine udtrykte endnu stedse deres Tølelser ved andægtige Gebærder, der syntes for Ernst at grænde til Tilbedelse, saa ofte en ny Gjenstand for deres Kirkes mange Tegen-

der kom tilsyn. Ethvert Maleri blev med saadan Inderlighed og saa længe be- seet, at Ernst tillige havde Tid til nøiere at betragte Capellet, hvis usædvanlige Pragt og Skjønhed forbausede ham. Hans protestantiske Tølelser lode ham dog betragte næsten enhver Gjenstand med Misnøie, og han blev uwillig, naar han saa paa den gefkjæftige gamle Elliston og den fine — ja, han maatte til- staa det — høist interessante Dormer, hvis Indflydelse havde foranlediget det Clarenhamste Hus, der i den sidste Tid var gaaet tilbage, til en saadan Befestning, for at befordre en Religion, der dels var en Afgudstjeneste dels ganske vendte sig til Sandserne, og efter hans Mening kun tjente til at opstille en Skranke mellem Gud og Menneskene. Kapellet's malede Vinduer, den med Stukkaturarbejde prydede Hvælving, Pilderne, de mesterlige Malerier, det skønne Marmorgulv og især Alteret, vare i den skønneste Stil. Trinene op til Alteret, det hele omgivende Rum og zirlig for- arbejdede Alter var af det skønneste, hvi- deste Marmor. Et stort Crucifix af samme Stof og skønt arbejdet stod paa Alteret tilligemed de andre ved den kat- tholske Gudstjeneste brugelige Gjen- stande, af hvilke nogle vare forfærdigede af Guld og bedækkede med Juveler.

„Dette synes at være udenlandsk Ar- bejde“, sagde Ernst til den ved Siden af ham staaende Marie, idet han pegede paa Alteret.

„Bistnok“, svarede hun, „det er bragt hid fra Rom.“

„Det er i Sandhed meget skønt“, be- mærkede Ernst.

„Det holder man det for“, svarede Marie ligegyldig.

Katharine nærmede sig og tog sin Sv- sters Arm. „Kom lidt hen til denne Side“, sagde hun, „den hellige Katharine

fer guddommelig ud, naar man ser hende i denne Belysning.“

Denne Opfordring syntes at være ubehagelig for Marie; hun gif dog med sin Søster, men tog ingen Andel i de Udfrygts-Bewisninger, som Katharine ofrede denne Hellige, hvis Legende Ernst kjendte, og, som alle Protestanter, holdt for gudsbespottelig og modbydelig. Marie vendte snart tilbage, og stillede sig atter ved Siden af Ernst.

„Alterbilledet er blevet borttaget, for at gjøre Plads for et andet“, sagde hun. „Jeg haaber, De vil hjælpe os, kjære Kusine, at vælge mellem to andre, som Pater Clemens og min Broder har bragt med hjem. Begge anses lige passende. Jeg beder, Pater Dionys“, vebblev hun i en indsmigrende Tone, idet hun vendte sig til den gamle Præst, „lad os nu vælge for Alteret. Vi kunne en anden Gang bese alle disse Hellige.“

„Jeg havde ikke ventet at høre min kjære Datter omtale de Hellige saa ligegyldig“, sagde Elliston i en kjærlig Tone.

„Jeg talte ikke om de Hellige, kjære Fader, men kun om deres Malerier“, svarede Marie, „og om de gamle Billeder, som nu bortstjaffedes af Kapellet, vilde jeg heller ikke have talt uerbødigt; men disse nye ere, endstjønt de skulle forestille de samme Personer, dog de andre saa ulige, at de synes at være et Selvfab af ganske Fremmede.“

Tilgiv, Miss Clarenham“, afbrød Dormer hende, „naar jeg siger Dem, at en saa letfindig Tale om en saadan Gjenstand og paa et saadant Sted ikke er sædvanlig hos vor Kirkes sande Medlemmer.“

„Fy, Marie“, sagde Mrs. Clarenham, „du lader meget i Utide dit muntre Lune saa Overhaand over dit bedre Sindelag.“

Katharine forsøgte sig. Marie rødmede stærkt og taug. Hr. Elliston syn-

tes dog, at det ikke var ganske ret, at hans livlige unge Veninde skulde høre for megen Frettesættelse, og bad derfor Dormer strax om hans Bistand til at bære frem et stort Billede og stille det i den rette Belysning. Derpaa traadte begge nogle Skridt tilbage og gjorde ærbødige Korssets Tegn. Billedet forestillede Korsfæstelsen, og var af en af de første Mestere, tegnet saa rørende, at Ernst nær havde forenet sig med Marie og hendes Moder i den tilbedende Stilling, som disse strax antog. Uden imidlertid at lade sig saa vidt hemrive af sine Følelser var han dog saa synlig rørt, at Clarenham, der noie havde iagttaget ham den hele Tid, medens han besaa Maleriet, nu traadte til, og sagde sagte til ham: „Saadanne Fremstillinger ere i Sandhed stiftede til at gjøre Indtryk paa vore Følelser, og hæve vort Hjerte til Andagt. Derfor kunne de heller ikke være utilladelige.“

Ernst sukede dybt, for at komme sig af den Bevægelse, hvori Betragtningen af Maleriet havde sat ham.

„Jeg kunde næsten stemme overens med dig heri Clarenham“, svarede han i samme Tone, „dog naar jeg ser paa hine Billeder“ — han pegede paa de andre Malerier — „saa erkjender jeg Guds Visdom deri, at han har forbudt saadanne Fremstillinger.“

„Forbudt?“ gjentog Marie Clarenham, „forbyder Bibelen Brugen af Billeder?“

„Protestanterne paastaa det“, svarede den gamle Elliston hurtig*). Derpaa

*) Den lutheriske Kirke lærer om Billeder, at „hvor de fremstilles til Gudstjeneste for at æres og dyrkes eller for dermed at drive Overtro, skulle de afflaffes, men hvis Saadant ikke er Tilfældet, og der heller ikke er noget Ujømmeligt eller Uærbødigt ved dem, kunne de taales til en gavnlig Paamindelse“ o. s. v. Der henvises i saa Henseende til 1 Kong. 6, 23.

vendte han sig til Mrs. Clarenham og sagde: „Jeg er forbauset over at maatte høre, at man i den Clarenhamste Helligdom taler med saadan Ringeagt om Kirkens Autoritet. Har De virkelig forgjæves lidt saameget for den?“

Mrs. Clarenham saa urolig ud, men Marie svarede rask: „Nu i Sandhed, to katholske Præster og fire Lemmer af den sande Kirke ville dog vel paa en overbevisende Maade kunne gjendrive en Rjæters feilagtige Anstuelser.“ Derhos saa hun paa Ernst med et om Tilgivelse bedende Blik.

Denne smilede. „Rjæterens Mening“, sagde han, „vilde naar den blot var hans, kun have liden Udfigt til et lykkeligt Udfald af en saadan Strid; men en Kristen, der gjør en ret Brug af Guds Ord, behøver ikke at frygte for Kampen med en hel Hær af Modstandere, der ved Modsigelsen af dette Ord beraabe sig paa menneffelig Autoritet.“

„Det forundrer mig ikke, at Protestanterne anse deres Kirkes Autoritet for en menneffelig“, bemærkede den gamle Elliston hurtigt; men det hører til den sande Kirkes Væsen, at dens Autoritet er en guddommelig.“

„Den protestantiske Geistlighed“, svarede Ernst, „gjør ikke Fordring paa nogen Autoritet, for hvilken de ingen Grund have i Skriften, og som de ikke kunne besvare ved at paaberaabe sig Skriften, som er i deres Menigheders Hænder. Dens Autoritet er altsaa for Alle, som tro Bibelen, klarligen bevist at

og 7, 29. med fl. Steder. Det er naturligtvis Afgubriet, som er forbudt. (Man bemærkte, at Gud selv befalede Moises at opreise Kobberlangen som Tegn paa Guds forbarnende Naade i Kristo 4 Mos. 21, 8.; men da Israæliterne siden bedrev Afgubriet med Kobberlangen, saa undjaa Kong Eschias sig ikke for at jønderkjenne den, 2 Kong. 18, 4.).

Med.

være givet af den sande Kirkes guddommelige, eneste Hoved, Jesus Kristus. En Anseelse, som ikke paa denne Maade lader sig retfærdiggjøre, og som styr denne Prøve, kalder jeg en menneffelig, en blot menneffelig. Og jeg behøver ikke at sige, Hr. Elliston, at Protestanterne henregne det romerske Præstestabs Autoritet til det sidste Slags. Dog, tilgiv De mig, Frue“, svarede Ernst til, idet han vendte sig til Mrs. Clarenham, „jeg er uden min Hensigt bleven indviklet i denne Samtale.“

„Vi skulde meget mere bede Dem om Tilgivelse, hjære Fætter“, svarede Mrs. Clarenham. „De er vor Gæst, og saadanne Gjenstande kunne ikke være Dem behagelige; vi have selv bragt Samtalen derpaa.“

„Hvis ikke, hvad her ustridig var Tilfældet“, sagde Dormer med sin sædvanlige milde Hoflighed, „den Bevisethed at have gaaet af med Seieren skulde have gjort den behagelig. Jeg haaber imidlertid, at Hr. Montague siden engang vil give Pater Dionys eller mig Leilighed til at forsøge at betage ham den ugunstige Mening, som han nu nærer om den katholske Geistlighed.“

Ernst bukkede besteden. Dormers hoflige Tiltale opvakte dog den Tanke i ham: „Denne listige Jesuit vil blænde mig ved at smigre min Forsængelighed.“

Selskabet blev endnu i Kapellet. Katharines Andagt ved Opstillingen af nogle andre Malerier, især et, der forestillede Jomfru Maria, tog ikke af i Jænderlighed, og omendstjont Ernst ikke ganske kunde bortvende sin Opmærksomhed fra denne unge Sværmerse, saa blev den dog endnu mere fængslet af Dormer. Uagtet alle hans Fordomme maatte han dog tilstaa, at denne Præst, denne Jesuit, havde noget høist Jndtagende. Han maatte tilstaa, at naar han gikede at

finde et Monster for en kristelig Geist-
 ligs udvortes Opførelse, saa vilde han
 strax have valgt Dormer, og kun Venø-
 nelsen „Pater Klemens“ og Tanken om,
 at han var en Katholik og Jesuit, afholdt
 Ernst fra at lade sig beherske af den In-
 teresse, som han fik for ham, og at søge
 det Sted i hans Agtelse og Kjærlighed,
 som han var tilbøielig til at give ham.
 Ernst holdt det imidlertid for sin Pligt
 at modstræbe disse velvillige Følelser.
 Alligevel fulgte han Dormer med Vinene
 og hørte med Interesse paa Alt, hvad
 han sagde. I Dormers andægtige Ge-
 bærder laa ogsaa Noget, der var ganske
 Forskjelligt fra Katharines og den ældre
 Præsts. Han syntes stedse at hæve sit
 Blik over det Synlige, medens hine
 Opmerksomhed ganske blev fængslet af det
 nærværende, sandfælige Syn. Han fore-
 kom Ernst at være en interessant Svær-
 mer, og hine forekom ham som beklagel-
 sesværdige Afgudsdyrkere. Dormer syn-
 tes ikke at være over tredive Aar, var
 raut, mager og bleg, havde en høj, smukt
 formet Pande, sorte Vine og Haar og et
 aandrigt Ansigt, i hvilket baade Mild-
 hed, Alvor og Idmyghed afspejlede sig.
 Hans Opførelse var meget fin og poleret,
 men bar det samme Præg. Kun en
 Gang efter Ernst's Indtrædelse i Ka-
 pellen havde han et Dieblit vist sig ander-
 ledes, nemlig da han forsvarede den af
 hans Kirke foreskrevne Faste; og efter
 den Mening, som Ernst nu fattede om
 ham, syntes det ham sandsynligt, at han
 kun derfor var bleven saa varm ved dette
 Punkt, fordi det hørte til de Pligter,
 som han selv med yderste Strengthed
 iagttog.

Ernst anbefalede sig endelig hos sine
 interessante Slægtninge og deres ikke
 mindre interessante Kapellan. Mrs.
 Clarenham indbød ham med megen Ven-
 lighed til at komme igjen og udtrykte til-

lige det Ønske at se Lady Montague.
 Marie rystede hjertelig sin Fætters
 Haand, og gav ham en Billet med, som
 hun med Blyant havde skrevet til sin
 Veninde Adeline. Katharine gjorde en
 stiv Bøining; hun var dog, eller syntes
 idetmindste, for meget beskæftiget, til at
 bemærke hans Bortgang. Den gamle
 Elliston nikkede til ham som til en Skole-
 gut, og Dormer stod der mild og venlig
 for at gjengælde enhver Høflighed, som
 maatte blive vist ham. Ernst buffede
 med Agtelse, og Dormer med endnu
 større. Clarenham foretog derpaa med sin
 unge Ven Capellet, førte ham til det lille
 Galleri, som han havde omtalt, og ind-
 bød ham endnu engang indstændig til at
 bivaane Gudstjenesten i Capellet, saa
 ofte han havde lyst dertil. De unge
 Venner gik derpaa med hinanden gjen-
 nem Parken og stiles med gjensidige
 Forsikringer om, at de snart vilde gjense
 hinanden.

Tredie Kapitel.

„Og da jeg havde hørt og
 seet dette, kaldt jeg ned for
 Engelen's Fødder, som viste
 mig disse Ting. Og han
 siger til mig: gjør det ikke!
 thi jeg er din Medtjener
 og dine Brødre Profeter-
 nes, og deres, som bevare
 denne Bogs Ord; tilbed
 Gud!“

Mat. 22, 8. 9.

„Jeg beder, kom og gaa med mig ud
 til spadserer, Adeline“, sagde Ernst til sin
 Søster, Aftenen efter hin Dag, da han
 havde besøgt Clarenham. „Luften er
 vedertvægende, Alt er yndigt, og jeg har
 tusinde Spørgsmaal til gjøre dig.“
 Adeline indvilgede meget gjerne og var
 snart færdig til at følge ham. De havde
 en lang Eftermiddag for sig, før de be-

høvede at vende tilbage til Hus-Andagten og Aftensmaden. Den sidste bestod dengang af nærrende Spiser, og blev serveret omtrent paa samme Tid, som engelske Familier af den samme Stand nu pleie at holde sit Middagsmaaltid.

Luften var virkelig mild og vederkvægende, og Alt omkring dem aabenbarede Foraarets Ynde. Adeline og hendes Broder forgfemte dog snart Alt over den Varme, hvormed de underholdt sig om den Clarenham'ske Familie.

„Fortæl mig dog noget om den affekterte Pige, den Katharine“, sagde Ernst. „Jeg tror, der er ligesaa meget Affektation som Sværmeri i hendes Karakter.“

„Spørg mig ikke om hende“, svarede Adeline, „hun har behandlet mig med saa megen Foragt og Grovhed, at jeg ikke kan være retfærdig mod hende.“

Ernst lo. „Nu saa staa vi begge i lige stor Naade hos hende. Foragter hun os da saaledes, fordi vi ere Protestanter?“

„Javist! Hendes Søster Marie søger at overtale mig til at tro, at det er en Samvittighedsag for hende og siger, at jeg maa tilgive hende. Da hun saa snart skal „forlade Verden“, frygter hun for, at hendes Tilbøieligheder kunde blive fængslede til den ved Nogen, maaske endog ved en Protestant.“

„Den arme Pige!“ sagde Ernst medlidende.

„D, ødsle ikke din Medlidenhed paa hende, svarede Adeline.“ Hun staa i sine egne Dine høit over os Allesammen. Du vilde ærgre dig, naar du hørte, hvorledes hun holder Straffepredikener for Marie og gjør hende Behreidelser; og dog tror jeg, at Marie er mere religiøs end hun.“

„Og hvorledes optager da Marie disse Straffepredikener og Behreidelser?“

„Meget elstørdigt. Hun pleier at

anse Katharine for En, der staa langt over hende i Hellighed, og tror ogsaa, at hun har et himmelsk Raad, saa stor er allerede Katharines Tilbøielighed til det for hende bestemte Liv. Marie lytter derfor med Ærbødighed til Alt, hvad hendes Søster siger. Dog, jeg maa fortælle dig om nogle hellige Gjæringer, som have hævet Katharine saa meget i hendes egen og hendes Families Mening.“

„Hvorledes er du da bleven kjendt med dem?“

„Marie har fortalt mig dem. Hun gjør det, tror jeg, i det Haab at omvende mig til Katholiceismen. Derimod meddeler jeg hende mine Anskuelser og beviser dem stedse med Steder af den hellige Skrift, som Marie stedse hører paa med stor Interesse; og jeg tror, at disse Steder have, naagtet hun ikke vil tilstaa det for sig selv, allerede idetmindste bevirket saa meget, at hendes Tro til de overtroiske Stikke, hun har lært af de papi-stiske Præster, er bleven svækket.“

„Paa Fortjenstligheder af Helgenbil-ledernes Dyrkelse tror hun vist ikke, efter hvad jeg denne Morgen saa“, bemærkede Ernst. „Det synes imidlertid ikke at være hende bekjendt, at Billeddyrkelsen er forbuden i Bibelen.“

„Jeg har endnu ikke vovet at sige hende dette“, svarede Adeline, „fordi jeg frygtede, at hun ikke vilde tro mig, og føle sig forpligtet til ved næste Skriftemaal at fortælle mine Ord til den gamle Elli-ston, der da sandsynligvis vilde hitte paa Midler at forhindre vor fremtidige Dmgang.“

„Du har handlet meget klogt, sjære Adeline, meget klogere end jeg. I Formiddag gik jeg i Kapellet i begge Præsternes Nærverelse det samme for Clarenham.“ Herpaa meddelte Ernst sin Søster, hvad der var forefaldet.

„Det glæder mig“, svarede Abeline, „det er mig hjært, at Marie hørte dig og udtrykte sin Forbauselse for Elliston. Jeg har ofte sagt hende, at Skriften forbyder mange Ting, som hendes Præster befaler, og jeg anfører ikke Halvdelen af de ugudelige Ting, som den romerske Geistlighed gjør sig skyldig i for at opretholde sin Autoritet, fordi hun ikke vilde tro mig. Jeg hører saadant undertiden meget let, men det gjør dog et Indtryk.“

„Men indrømmer hun da Rigtigheden af Bibelens engelske Oversættelse?“

„Nei, men jeg tror at have overbevist hendes Forstand om, at den umulig kan være urigtig, da en af Protestantismens Hovedgrundsetninger er at a a b n e B i b e l e n og opfordre til dens Underfølgelse, medens en af Papisismens Hovedgrundsetninger er, at l u k k e d e n for Enhver undtagen for Geistligheden. Marie er meget godt bekendt med de forskellige Meninger blandt Protestanterne; men hun ved ogsaa, at der hos de forskellige andre Kirkesamfund er ligesaa megen Lærdom at finde som i hendes egen Kirke, hun er altså forstandig til ikke at indse, at de til disse Samfund hørende lærde Mænd vilde forkynde det for hele Verden, dersom de fra dem Afvigende vovede at forfalste Oversættelsen. Dog, vi have ganske forglemt Katharine.“

„D ner“, sagde Ernst leende, „jeg vil sikkert ikke saasnart forglemme hende.“

„Det synes, som om du længe vil bære paa en eneste Fornærmelse af hende“, sagde Abeline; „men hør mig, og du vil vist ogsaa føle Medlidenskab med hende. Du ved, at den arme Pige inden et Aar drager sig tilbage i et Kloster for at tage Sløret. Personer i hendes Stilling pleie, tror jeg, at henlede det sidste Aar paa en glad Maade med

deres Venner og tage Del i deres uftyl-dige Fornøielser. Dette gjør Katharine imidlertid ikke. Hun forbereder sig ved de strengeste Bødsøvelser og det ganske af egen Tilskyndelse; thi Elliston forbyder hende det vel ikke, men oppmuntrer hende dog aldeles ikke dertil. Hver Time ofrer hun til en eller anden Beskæftigelse, som Katholikerne anse for from eller fortjenstlig. Kloften 3 om Morgenen gaar hun, hvorledes Veiret end er, med en Lampe i Haanden til Kapellet. Undertiden paalægger hun sig som en Bod for hendes naturlige Ulyst til saadanne Øvelser at gaa barfødet over det ujævne Gaardsrum og gjen-nem den med Marmor brolagte Gang til Kapellet. Jeg tager maaste feil i den Orden, i hvilken jeg fortæller hendes forskellige andægtige Handlinger, dog, om jeg erindrer ret saa fremsiger hun først det saakaldte Litani foran Jomfru Marias eller en anden Helgens Billede. Hendes hjæreste Helgen er, tror jeg, den hellige Katharine, som hun haaber selv engang at blive. Derpaa følger nogle andre saakaldte Morgenbønner, der, om jeg ikke feiler, ligeledes ere rettede til Jomfruen, og jeg erindrer mig virkelig ikke, at Marie mellem alle Søsterens Andagtsøvelser nævnte en eneste, der var rettet til Gud selv, undtagen Paternosteret (Fadervor). Disse Bønner vare en Time, hvorefter Katharine begiver sig til Sengs og det undertiden, som hendes Familie siger, saa rystende af Kulde, at kun et Under bevarer hende for Forkjølelse. Men dette har hun, som hun og hendes Familie tror, den hellige Jomfru Katharine at takke for.“

„Hvor sørgeligt!“ udraabte Ernst; „der er intet fornuftigt Bevis for, at en Person, som den hellige Katharine, nogenstunde har eksisteret. Men var end dette Tilfældet, hvor gudsbespotteligt er

det ikke, at tilskrive en henfaren menne-
skelig Sjæl Egenstaber, som alene tilhøre
Gud. Thi denne af den romerske
Kirke indsatte Afgud har i de forskjellige,
langt fra hverandre liggende Egne af
Jorden Tilbedere og maa altsaa ansees
af dem som nærværende, og istand til
at erfare alle sine vidt adspredte Tilbe-
deres Onsker i et og samme Dieblif.
Det er forunderligt, at fornuftige Men-
nesker kunne blive i en Kirke, der lærer
saadanne mod Skriften stridende, usle
Urimeligheder! Dog, bliv ved, Adeline."

"Nu vel", tog Adeline igjen Ordet;
„efter Katharinas underfulde Redning
fra Forkjølelse — hvilken hun dog ikke
altid undgaar, thi hun har i den senere
Tid oftere lidt deraf, — begiver hun sig
igien til Sengs. To Timer derefter
staar hun atter op, og tilbringer, naar
hun har klædt sig paa, endnu en Time
med at fremfige ligesaa mange Fadervor,
Ave Maria og andre Bønner, som der
er smaa Rugler paa en lang Snor.
Denne Snor kaldes en Rosenfrands.
De fleste af disse Bønner eller maaeste
alle, ere latinske; hun forstaar dem ikke."

Ernst sukede dybt. „Hvilken Bespot-
telse! udraabte han ganske bedrøvet.
„Arme Pige! Hvilket Afguder! Hvil-
ket Arbejde, uden at hendes Sjæls Gavn
derved befordres! og uden nogen anden
Løn, end løgnagtige bedaaende Indbild-
ninger. En eneste Bøjsendelse af sin
Uværdighed, henvendt til Ham, der er
rede til at tilgive — en inderlig Bøn
om Syndsforlabelse i hans Navn,
som er vor eneste Mægler og Forbeder—
et troende Onske om Fornøelse og Hjer-
tens Hellighed vilde frembringe en gan-
ske anden Virkning. O, Adeline, vi,
som have Bibelen, kunne neppe gjøre os
en Forestilling om en saadan Gennøys-
tilstand, som denne arme Piges er efter
din Beskrivelse! Og du siger, hun har

en høi Mening om sig selv! Dog, ved-
bliv!"

„Forglem, at jeg har sagt det", svarede
Adeline, „jeg stammer mig nu for mig
selv."

„Det vil jeg, og tillige min Uvillie
over hendes indbildske Opførsel. Vær
da saa god at vedblive."

„For Frokosten maa hun endnu bi-
vaane en anden religiøs Handling, nem-
lig Messen. Dog om denne har Marie
kun meddelt mig lidet Andet, end at den
holdes hver Morgen. Siden den gamle
Clarenhams Død tror jeg, ogsaa
nogle andre Øvelser ere komne til, som
paa en eller anden Maade skulle være
ham til Nytte. Jeg kunde imidlertid,
som du nok kan tænke, ikke spørge hende
om noget angaaende dette Punkt."

„Naturligvis ikke", svarede Ernst,
„men vi vide Alle, hvilke Virkninger
Katholikerne tilskrive disse Sjælemesser.
Men tilbringer da Katharine hele Dagen
med disse Andagtsøvelser?"

„Nei, Forniddagen anvendes til Kjær-
lighedsgjæringer. Strax efter Fro-
kosten begiver hun sig til Landsbyen
Hallern, og besøger nogle staaffels Folk,
der ere besængte med Saar. Jeg behø-
ver ikke at sige dig, at disse Folk ere
meget fattige og næsten alle Katholiker.
Mange af dem faa Understøttelse af
Clarenhams og ere tilbels fordelte blandt
denne Families Lemmer. De, som lide
af aabne Saar, har Katharine efter sin
Tilbagekomst udsøgt sig, fordi hun af
Naturen har Modbydelighed for Alt,
hvad der ser ækkelt ud. Og da hun i
Særdeleshed føler denne Æffelighed i en
høi Grad strax efter Frokosten, saa væl-
ger hun just denne Tid til at aflægge
Besøg hos sine staaffels Patienter. Marie
siger, at hun ofte er nødt til at gaa ud
af Hytten og tage frisk Luft et Dieblif,
saasnart hun blot har aftaget Forbindin-

gen af et saadant Saar; derpaa gaar hun ind igjen, men maa snart igjen ud. Alligevel holder hun ud, og er mange Dage istand til at udføre sine Ønsker. Hun bestræber sig saa ængstelig for at undertrykke disse, som hun mener, ukjærlige, syndige Følelser, at hun ikke lader Noget usørgt for at naa dette Maal, og jeg føler mig virkelig nødt til i denne Henseende at beundre hende."

„Alt afhænger ved saadanne Handlinger af Bevæggrundene“, svarede Ernst. „Gjælder Katharine af Kjærlighed til Kristus og for hans Skyld af Kjærlighed til de arme Kristne, da vil det ogsaa hede om hende: Hvad I have gjort mod en af disse mine mindste Brødre, det have I og gjort imod mig.“ Men haaber hun ved saadanne Gjæringer at for tjene Himmelen eller at syldestgjøre for sine Synder, hvilket er Katholikernes sædvantige Mening, da sætter hun sig i de Gjæringer i Jesu Kristi Sted, hvis Blod alene har gjort Skyldst for vore Synder, og hvis Fortjeneste alene er tilstrækkelig til at erhverve os Himmelen."

„Jeg kjender ikke hendes⁸ Bevæggrunde“, svarede Adeline, „men Marie tror dog, at saadanne Gjæringer sikre den, som forretter dem — hvis han ellers hører til den Katholske Kirke — ikke alene den evige Salighed, men det staaer endog i Kirkens Magt, naar han gjør mere, end Gud forlanger af et Menneske, at overføre dette Mere paa en anden Person, og sige det til dennes Fortjenester. Af dette Fond af de Helliges Fortjenester, som Kirken arver, tager den den Afslad, som den uddeler. Marie har fortalt mig alt dette, men hun begynder nu at flamme sig over denne Troesartikkel, efter at hun har bemærket, at jeg finder den høist latterlig.“

„Høist ugudelig, skulde du sige“, bemærkede Ernst, „denne Lærdom i den

romerske Kirke staaer ganske i Modsigelse med Guds Bei til Saliggjørelse. Tror da den arme Marie virkelig noget saa fuldkommen Ufornuftigt, noget der saa ganske og aldeles mangler Grund i Skriften?“

„Jeg vilde heller sige, Marie troede det engang“, svarede Adeline. „Jeg tænker, hendes Tro er i mange Punkter rystet, siden hun begyndte at vove paa at høre mine Citater af Bibelen og at underholde sig frit med mig over denne Gjenstand.“

„Tror du, at hun omtaler disse Samtaler i sit Skriftemaal?“

„Jeg ved det ikke. Marie har ingen Lyst til at skrifte allehaande Smaating, som Pateren gjør det til Pligt for dem at regne op; men da hun er en Yndling af den gamle Ellifson, saa har hun bestemt at skrifte for ham endnu engang, inden han reiser. Dette var Indholdet af den Billet som du i Morges bragte mig fra hende.“ Adeline gav derpaa sin Broder Billetten, der lød saaledes:

„Besøg mig dog imorgen, kjære Adeline! Kom om Eftermiddagen, Joseph og jeg skulle følge dig hjem, og vi ville da paa Høien nyde Solens Nedgang sammen. Jeg ønsker, at Du vil komme om Eftermiddagen, fordi jeg imorgen Formiddag vil gaa til Skrifte og ikke ved, hvilken Time det er Pater Dionys belevligt. Jeg maa skrifte endnu engang for ham for hans Afreise, thi jeg bliver for hver Dag mere og mere hange for Pater Clemens, og han, tror jeg, begynder ogsaa allerede at fatte den Mistænkelige Autoritet ikke er stor. Din Broder har nu nylig ytret underlige Ting i vort Kapel.“

Stedse din
M. C.

„Vil du ikke møde os paa Høien imorgen Aften, Ernst?“ spurgte Adeline.

„Meget gjerne, naar du kan forsikre mig, at jeg er Alle velkommen.“

„Ja det kan jeg forsikre dig. Stik dog dit græske Testamente i Lommen. Marie vil snart føre Samtalen hen paa Bibelen, og Joseph vil maaske ikke høre paa vor Overtøttelse.“

„Du er jo en meget ivrig Profelytmaagerinde, kjære Adeline.“

„O, Ernst, havde du Joseph saa kjær, som jeg har Marie, saa vilde du føle, hvor sørgelig den Tanke er, at din kjæreste Vens Sjæl maaske befinder sig i Fare“.

Ernst svarede i Begyndelsen Intet. Adeline havde berørt en Gjenstand, der fremkaldte hos ham en hel Tankerække, hvis hemmelighedsfulde Dyd kun altfor ofte gjorde Fordring paa hans Eftertanke. „Du gjør vist Ret i, Adeline, at anvende disse Midler“, sagde han endelig, „Udsaldet staar i Guds Haand.“

„Har den unge Clarenham behaget dig?“ spurgte Adeline.

„Særdeles! Han har i sin Opførsel og sit hele Ydre noget meget Indtagende.“

„Da, haaber jeg, vil du snart interessere dig ligesaa meget for ham, som jeg for Marie.“

„Og den arme Katharine?“ spurgte Ernst.

„Hun er forstandset ved sin høie Mening om sig selv“, svarede Adeline, „og saa fuld af Foragt for os arme Skjættede, som vove at læse Bibelen, at jeg aldeles ikke er tilbøielig til at befatte mig med hendes Anstuelser; men naar du — —“

„Sag vil langt hellere omvende Hr. Dormer“, svarede Ernst. „Dog, dette er en daarlig Snak; kun Gud kan give en Mennefsjæl nyt Liv; alligevel kunne vi Mennefsker plante og vandre; men det

maa allerede være tilbøigt, siden Solen staaar saa lazt.“

Det var virkelig blevet Aften, og Ernst og hans Søster ilede hjem, da det var Sir Herberts uforanderlige Skik at foretage de til enhver Time i hans Familie bestemte Besjæftigelser, der maatte være fraværende hjem der vilde, og de frygtede for, at Husandagten skulde allerede være begyndt før deres Tilbagekomst. Den Time, da den sædvanlig begyndte, var virkelig allerede kommen, førend de endnu kom hjem; men da de traadte ud af en liden nu næsten mørk Skovsti, saa de til sin store Forundring Sir Herbert og Dr. Lowter at komme tilhøst ganske langsomt henimod dem.

„Hvad i al Verden kan der være forefaldet?“ raabte Adeline. Fader rider ellers aldrig ud paa denne Tid, og Dr. Lowter pleier stedse at tilbringe denne Time alene, og lader sig da ikke ved Noget som helst forstyrre. Der maa Noget være forefaldet.“

Begge Partier kom paa engang til Huset. Ernst holdt Stigboilen, medens hans Fader steg af.

„Kjære Fader, det er jo paa en ganske usædvanlig Tid, du er redet ud idag.“

„Jeg har ogsaa haft en ganske usædvanlig Forretning“, svarede Sir Herbert.

„Ingen ubehagelig, haaber jeg.“

„Mindre end jeg frygtede. Richard, tag Hestene!“ Dette sagde han til Riideknægten, saa derpaa paa Uhret, og vedblev: bring dem kun i Stalden og kom saa strax tilbage, thi det er Tid til at holde Aftenbøn.“ Derpaa lagde Sir Herbert sin Arm paa Ernst's Skulder, idet de traadte ind i Huset, men sagde Intet.

Adeline havde været heldigere med sine Spørgsmaal hos Dr. Lowter. Denne meddelte hende, at Sir Herbert

havde hørt, at den gamle Ellison skulde forlade Slottet Hallern om tre, fire Dage, og havde derfor ladet ham sige, at han og Dr. Lowter ønskede at tale med ham alene en halv Timestid og vilde indfinde sig paa hvilken Tid, han vilde bestemme. Han havde fastsat denne Eftermiddag dertil.

„Dg vi have da netop været hos ham, kjære Miss Adeline“, vedblev Dr. Lowter, „for at bekjende vore Forseelser mod ham, og bede ham om Forladelse, hvortil, som De hørte i Morges, Deres Hr. Fader havde besluttet sig.“

„Men, min kjære Hr. Doctor, den gamle Ellison har dog i Sandhed større Narfag til at bede Dem og min Fader om Forladelse.“

„Dette burde ikke afholde os fra den Bekjendelse, at vi ikke have handlet overensstemmende med vor Religion. Vi maa ikke tillade, at de Synder, til hvilke vi have ladet os forlede af vor Stolthed og vore onde Lidenskaber, skulle lægges vor Religion til Last.“

„Men hvorledes modtog da Hr. Ellison min Fader? Min kjære Fader! jeg kan neppe begribe, hvorledes han kunde ydmyge sig for — og De, min kjære Hr. Doktor — Den gamle Præst ser undertiden ret hovmodig ud.“

„Jeg har nu ikke Tid til at fortælle Dem det, min kjære Miss; men han var ikke hovmodig, idetmindste ikke, efterat han havde erfaret Hensigten af vort Besøg. Dog, vi maa nu gaa til Sir Herbert.“

Husandagten pleiede i den Tid at vare længere end nu, da man holdt det for nødvendigt at føre de unge Mennesker gennem et majsommeliggere, dybere Studium af Religionsfandhederne end det i mange Religionsfamsfund ansees fornødent i vore oplyste Dage.

Ernst og Adeline nedstredt Noget af

den Forklaring, som Dr. Lowter denne Aften gav over det af ham valgte Afsnit af Bibelen. Han udtalte sig meget vidtløftigt over dets Betydning, og syntes ivrig at ønske at indpræge dets Indhold ret dybt i sine Tilhøreres Hjerter. Ogsaa Lady Montague noterede undertiden Noget, og selv Sir Herbert optegnede i sin Lommebog nogle af den gamle Bens kraftige, originale Bemærkninger, medens Tjenestetjendets Ansigt udtrykte en forstandig Opmærksomhed. Dg da Gudstjenesten var forbi, syntes det ikke, som om den havde været en Afbrudelse, fra hvilken Enhver vendte tilbage til en behageligere Beskæftigelse, men som om den havde fængslet Alles Opmærksomhed saaledes, og gjort et saa dybt Indtryk paa alle Gemytter, at dens Indflydelse ogsaa sidenesther bemærkedes ved Alt, hvad man foretog sig.

„Hvor fand er ikke den Bemærkning, som De idag gjorde, kjære Ven“, sagde Sir Herbert til Dr. Lowter med Hensyn til et Sted i hans Tale, „at det Ubehagelige, som er forbundet med Opfyldelsen af en erkjendt Pligt, ikke ligger i Handlingen selv, men i den forudgaaende Indbildning om det Trykkende ved den.“

„Den Pligt, som du idag har opfyldt, har altsaa ikke været dig pinlig“, sagde Lady Montague, idet hun mere ventede Svaret af det hende vel bekjendte Udtryk i Sir Herberts Ansigt end af hans Ord.

„Nei, min Kjære“, svarede han med det milde Udtryk, som han kun pleiede at antage mod sin Kone, og med et Smil, som sagde hende, at hun siden skulde erfare Alt, hvad hun ønskede.

Adeline havde sat sig hos sin Fader, og uden at være sig det bevidst vare hendes Bine fast henvendte paa ham. Han vedblev at underholde sig med Dr. Lowter og hendes Moder, uden at det syntes, som om han bemærkede hende.

Endelig vendte han sig dog pludselig om, saa hende lige i Ansigtet og spurgte: „Nu Adeline, du har nu studeret mine Miner i en halv Times Tid, hvad har du da læst i dem?“

„Intet, kjære Fader“, svarede Adeline, idet hun rødmede og slog Øinene ned.

„Detmindste Intet, som du har lyst til at tilstaa, min kjære lille Adeline! Dog tilstaa mig kun Sandheden: Du kan nu ikke tænke paa Andet, fordi du saa gjerne vilde vide, hvorledes din Fader har sig ad med at bede en gammel jesuitisk Præst om Forladelse.“

„Jeg har allerede opdaget, at dette har gjort ham saa mild og venlig“, svarede Adeline, „at jeg haaber at saa vide mere.“

Sir Herbert smilede. „Nu godt, Pina, jeg vil sige dig saa meget: Du behøver aldrig at frygte for at gjøre, hvad ret er; thi du kan være vis paa, at naar du har besluttet at fornegte dig selv og være Gud lydige, saa vil han selv gjøre din Vej jævn.“ Derpaa vendte han sig til Ernst: „Du gjør Ret, kjære Søn, deri, at du søger at udfinde det, der er godt og sandt i de Religioner, som ere forskjelligt fra din egen. Vi ere kun altfor tilbøielige til at holde vore Modstandere for Daarer og Hyllere. Den arme, gamle Elliston! Jeg er nu overbevist om, at han er ingen af Delene. Dog har jeg i de sidste tyve Aar holdt ham for en Hyllere, fordi jeg ikke kunde tænke mig, at en Mand med hans Forstand virkelig skulde kunne tro al den Galstak, som hans Kirke lærer. Jeg maa nu imidlertid lægge Skylden paa en Anden, thi jeg er nu overbevist om, at han selv er ført vild.“

„Hvorledes modtog han dig da, kjære Fader? spurgte Ernst.

„Han troede, vi kom med en eller anden Klage eller Trudsel i Anledning af

hans Profelytmageri blandt Arbejderne, der nylig ere flyttede ind i de smaa Huse ved mit Stenbrud, og modtog os derfor meget stivt. Jeg var i nogen Forlegenhed med, hvorledes jeg skulde forebringe min Bøn, da han selv begyndte Samtalen, idet han i en temmelig hovent Tone sagde: „Jeg formoder, Sir Herbert, at De og Dr. Lowter ere komne, for at bebreide mig den Forseelse, at have gjort et Forsøg paa, at bringe nogle Kjættene paa deres Eiendom tilbage til den sande Kirkes Skjød.“

„Hvilken uforstammet gammel Rævel!“ raabte den unge Rowley harmfuld. „Jeg undrer mig over, at du kunde vedblive at tale med ham.“

„Jeg var mere saaret end vred, Rowley, thi jeg havde ment det godt, og ytrede derfor kun, at jeg ikke var kommen for at besvære mig over hans Opførsel, men for at bekfende for ham for hans Afreise, hvor dybt vi havde følt, at vi ved nogle Leiligheder havde opført os meget ukristeligt mod ham, og for at bede ham om Forladelse derfor. Derpaa forandrede den gamle Mand sin hele Opførsel.“ Sir Herbert syntes at blive rørt ved den blotte Erindring.

„Jeg har i Sandhed ikke ved nogen anden Leilighed været Vidne til en saadan Forandring“, sagde Dr. Lowter. „Da Sir Herbert raakte ham Haanden, og bad ham om Forladelse, græd den gamle Mand. Han søgte at blive Herre over sin Bevægelse, og sagde, han havde maattet vente sig et ganske andet Optrin, — han var allerede forhen vemodig stemt ved den Tanke snart at maatte stilles fra en Familie, som maatte være saa dyrebar for en Mand af hans Orden; og dernæst havde han saa mange Tilstaaelser at gjøre om sin ukristelige Opførsel mod os; og bekfendte tillige, at hans Ordens egentlige Formaal var at føre Kjættene

tilbage til Kirkens Skjød; at alle Ordrenes Løfter havde Hensyn til dette Punkt, og at deres Værd og Anseelse var ganske afhængig af et lykkeligt Udfald af disse Bestræbelser; og derpaa bad han os indstændig om Tilgivelse; — „fort sagt, Frue“, sagde Dr. Lowter, idet han vendte sig til Lady Montague, „Sir Herbert, Hr. Elliston og jeg skiltes ad som forsonede.“

„Og reiser han da saa snart, som man har sagt os?“ spurgte Lady Montague.

„I Dvermorgen er det Langfredag“, svarede Dr. Lowter. „Paa denne Dag have Katholikerne mange Ceremonier, ligesom ogsaa Søndagen derefter, og om Mandagen forlader Hr. Elliston Slottet. Han er udnævnt til Skriftefader hos en gammel rig Engländer, som sædvanlig opholder sig i Florenz.“

„Den stakkels gamle Mand!“ sagde Sir Herbert medlidende, „hvor grusomt er det ikke at fjerne ham fra de unge Menneſker, der maa være ham saa dyrebare, som om de vare hans egne Børn. Hvor skjændig er dog ikke den Lov i den katholske Kirke, som forbyder Herrens

Tjenere at indtræde i et Forhold, som Gud saaledes selv har æret, at han ogsaa kalder sig „Fader“. Bemærkede De Udtrykket i den stakkels gamle Ellistons Ansigt, Dr. Lowter, da han spurgte efter deres Sønner og Døtre, og om hvor mange Børnebørn de havde?“

„Ja. Det var en bejnderlig Blanding af Spot og Bedrøvelse.“

Læseren maa vide, at Dr. Lowter først i de sidste to Aar havde boet i Allerton-Hall. Før boede han i sit eget Hus ved Siden af Kirken. Hans tre Sønner vare anstændigt forsørgede, hans to Døtre lykkelig gifte i hans Kirkesogn. Da hans Hus ved hans Kones Død blev øde og tomt, havde Sir Herbert gjort sig Umage for at bevæge ham til at tage sin Bolig paa Allerton. Han havde ladet hans Bøger bringe derhen og lidt efter lidt formaaet ham til at forlænge sine Besøg, indtil Doktoren endelig, omendskjønt han endnu betragtede sit Hus som sit egentlige Hjem, aldrig flyttede tilbage i det, men tilbragte sin Tid, enten hos en eller anden af sin Familie eller som Kapellan i Allerton-Hall. (Fortf.)

Hugenotterne som Galeislaver.

(Slutning.)

Da Marteilhe og hans Troesfæller ankom til Marseille, fandt de en Mængde protestantiske Brødre ombord paa Galeiserne, og det syntes, som om de Lidelser, de saa heltemodigt havde baaeret, skulde komme til en Ende og deres Befrielsesdag opgaa. De Underhandlinger, som vare pleiede ved Freden til Utrecht, havde vakt lyse Forhaabninger hos dem; men da de nu hørte, at intet Hensyn var taget til deres Befrielse, maatte de opgive at vente Hjælp af menneskelig Magt. Jesuiterne,

som imidlertid vare bedre underrettede og frygtede for, at Ludvig den Fjortende skulde lade sig bevæge til at tilstaa Protestanterne de af Dronning Anna forlangte Friheder, fornæbde deres Bestræbelser for at overtale Marteilhe og hans Troesbrødre til at gaa over til den katholske Kirke. De sparede ikke paa indsmigrende Ord og gode Løfter, naar det gjaldt at rokke en Tro, som havde modstaaet saamegen Forfølgelse og Grusomhed. En Del af Protestanterne bleve

sammenkaldte til et venkabeligt Møde ombord paa en af Galeierne, hvor de trædste katolske Fædre brugte af sin List for at overbevise dem om, at den Straf, de led, ei havde noget med deres Tro at skaffe eller paa nogen Maade var foranlediget af den katolske Kirke. Marteilhe fortæller Følgende, der kan tjene som et godt Exempel herpaa:

„Hvorfor“, sagde Fader Garcia til mig, „er du nu paa Galeierne, for hvilken Forbrydelse blev du anklaget?“

„Jeg svarede, at jeg, forfulgt i mit eget Land, ønskede at forlade det for i Fred at kunne øve min Religion; men at jeg paa Grændsen blev greben, arresteret og sendt til Galeierne.“

„Nu“, sagde han, „dette beviser jo netop, hvad jeg sagde. Forfølgelse bestaar i, at man tilføier dig ond Behandling for at nøde dig til at affværge din Tro; men i dette Tilfælde har jo Religionen Intet med Sagen at gjøre. Kongen har forbudt sine Underfaatter at forlade Landet uden Tilladelse — du forsøger alligevel derpaa og bliver straffet for Overtrædelse af Kongens Befaling. Dette gaar ind under Landets Politivæsen og vedkommer hverten Kirke eller Religion.“

Han vendte sig derpaa til en anden af vore tilstedeværende Brødre og spurgte, hvorfor han var dømt til Galeierne.

„Fordi jeg deltog i en opbyggelig Sammenkomst“, svarede han.

„Atter en Overtrædelse af Kongens Lov, der forbyder enhver Underfaat at deltage i nogen opbyggelig Sammenkomst udenfor deres eget Sogn eller i Kirkerne.“

En anden af vore Brødre fortalte, at han havde været syg, og da Præsten kom til ham for at spørge, om han ønskede at leve og dø i den retformerte eller den romersk-katolske Tro, svarede han, i den re-

formerte. Saa snart han atter blev frisk, blev han arresteret og sendt til Galeierne.

„Atter en Overtrædelse af Kongens Befaling“, sagde Fader Garcia. Det er Kongens Dnsste, at alle hans Underfaatter skal leve og dø i den katolske Tro. „J se saaledes“, sagde han, „at J alle have gjort Eder skyldige i Ulydighed mod hans Majestæt Kongen. Kirken har ingen Del havt heri; den hele Fremgangsmaade mod Eder foregik saa at sige bag dens Ryg og uden dens Vidende.“

Dette overfladiske Ordfløveri tilbagedvistes ved to simple Spørgsmaal, der af Marteilhe som Ordfører stilledes til Fader Garcia.

„Sæt“, sagde han med forstift Enfyldighed, „at vi behøvede nogen Tid til at overveie de Tvivl, vi endnu nære, kunde vi vente at blive satte i Frihed, førend vi havde affvoret vor Tro?“

„Viskelig ikke“, svarede Præsten, „først naar Eders Tro er affagt med Jagtagelse af alle Former, vil det blive Eder tilladt at forlade Galeierne.“

„Men hvis vi afgav den forlangte Erklæring, kunde vi da haabe en snar Befrielse fra vore Lænker?“

„Ja inden femten Dage, paa Erklæring af Præsten. J har Kongens eget Ord derfor.“

Saaledes gjendrevet og forelagt sin egen Tvetydighed opløste Fader Garcia Sammenkomsten, fuld af Ugræelse.

Medens disse stakkels Troens Bekjendere, sjønt uden noget Haab om Befrielse, holdt trofast ud, var der Bestræbelser i Sjære for dem, hvorom de Intet vidste. En gammel fransk Flygtning, Markis de Rochegude, som allerede længe havde virket for sine Troesfællers Sag, overtog af egen Drift en Rejse til forskjellige Hoffer i Europa og erholdt fra Kongen af Sverige, Danmark, Preussens

og andre Magter Breve til Dronningen af England, anbefalende de forfulgte Protestanters Sag til hendes indskyldelsesrige Mellemkomst. Forsynet med disse Kreditiver kom Markien til England og ansøgte hos Ministeren Lord Oxford om at blive stædet til Audiens hos Dronningen*). Hun tog Plads i St. James Park, og idet Dronningen reiste forbi, lykkedes det ham at tiltrække sig hendes Opmærksomhed. Hun kaldte ham hen til sig og sagde: „Hr. de Rochegude, lad disse stakkels Menneſter paa Galeierne ſaa at vide, at de kan ſe frem til en ſuar Befrielse.“ Markien ſpildte ingen Tid med at lade denne glædelige Tidende komme til deres Kundskab. Snart efter kom der Befaling fra den franſke Regjering til Marſeille om at ſaa optaget en Liſte over alle de Proteſtanter, ſom beſandt ſig paa Galeierne. Det ſamlede Antal beløb ſig til 300. Efter ſaa Dages Forløb kom der Ordre fra Paris, at 136 ſkulde løslades, med ſærſtkt Dypregning af deres Navne. Marteilhes Navn ſtod ſidſt paa Liſten.

Stor ſom Glæden var for dem, der ſaa ſin Befrielse ſaa nær, vare de dog dybt bekymrede for ſine Brødre, der tilſyneladende uden Grund vare glemte. Men ſelv for de lykkelige Udvalgte vare Vanſelighederne endnu ikke overvundne. De katholiſke Præſters umættelige Had forfulgte dem fremdeles. De vare opfyldte af Harme, erklærede, at Kongen var bleven overrumplet til at give denne Befaling, og at det vilde være en ſtedſevarende Plet paa den romerſke Kirke, om diſe Mænd ſlap løs. De fik Kommandanten, hvem de havde i ſin Magt, til ei

at efterkomme Befalingen, indtil de fik underhandlet med Regjeringen. Men Befalingen blev ikke tilbageſaldt. De greb nu til andre Midler for at gjøre Friſindelsen magtesløs. De bevægede Kommandanten til at tilſeie Bevillingen ſaa mange beſværlige Paalæg med Henſyn til den Maade, hvorpaa de ſkulde forlade Frankrig, og den Reiſeplan, de ſkulde følge, at det øienſynlig vilde hindre deres Afreiſe. Ved et Sammenſtød af heldige Omſtændigheder bleve imidlertid alle diſe Vanſeligheder ved Guds Tilſtiffelse overvundne, og endelig den 17de Juni 1713 blev Marteilhe og 35 af hans Troesfæller løſte fra de Kænter, ſom de med ſaa megen Taalmodighed havde baaert i et trettenaarigt Fangeſkab, værre end det ægyptiſke, giſ ombord i et Skib og forlod for beſtandig Stuepladsen for deres Forfølgere.

De Eventyr ſom modte dem baade tillands og tilbaands paa Reiſen fra Marſeille over Nizza til Turin, hvor de blev foreſtillede for Kong Viktor Amadeus, der tilkjendegav ſin varme Deltagelse for dem, og videre til Genf, vare baade talrige og mærkelige; men Rummet tillader os ikke her at gaa nærmere ind paa dem. I Genf, hvor de havde baade Venner og Slægtninger, bleve de meget overraſkede ved den Modtagelse, ſom ventede dem. Rygtet om deres Komme var gaaet forud for dem, og da de nærmede ſig Byen, fandt de Magiſtraten og Præſterne i Spidsen for en ſtor Menneſtemaſſe, ſamlende for at hyde dem velkommen. Martyrerne modtoges med aabne Arme, og Glædeſtaarer, Vresbeviſninger og Uhyonſtninger ſtrømmede ned over dem, og uagtet de offentlige Autoriteter havde ſørgt for at indkvartere dem paa bedſte Maade, udbad Indvaanerne ſig Tilladelse til at tage de kjære Brødre med til ſine egne Hjem og Arner, og lykkelig ſolte

*) Dette er Dronning Anna, Jakob den 2dens Datter, født 1664 og formælet 1683 med Prinds George eller Jørgen af Danmark, Brøder til Kristian den 5te. Hun regjerede i England fra 1702 til 1714. Red.

enhver Borger sig, som havde sikret sig den Forret at modtage en af de høit agtede Troesbeskjændere som sin Gæst. Nogle af dem stod nu ved Rejsens Maal og agtede at opslaa sin fremtidige Bopæl i Genf; men Marteilhe og ser Andre havde endnu lang Vei at drage, og efter et kort Ophold fortsatte de Turen, overgik med Kjærlighedsbevisninger og forsynede med Penge og andre Fornødenheder til Rejsen. I Bern, hvor de opholdt sig nogle Dage, modte de en næsten ligesaa varm og jublende Modtagelse som i Genf. Og i Frankfurt, Köln og Rotterdam, som de besøgte paa Veien til Amsterdam, gjentog sig den samme Scene; overalt, hvor Lemmer af den reformerte Kirke vare samlede i noget større Antal, viste man i rigt Maal Kjærlighed og Gæstfrihed mod de Rejsende. I Amsterdam, Stedet for den høieste Jær og Deltagelse for den reformerte Tro, naaede Jubelen sit høieste Punkt. Marteilhe siger, at han mangler Ord til at beskrive alle de varme, ædle Kjærlighedsbeviser, som de modtog af sine Troeskæller i denne By. Men medens de ønskede de befrieede Lidende velkommen, glemte de ikke de Brødre, som endnu levede i Fangenskab i Marseille. Marteilhe blev indbudet af den hollandske Kirkes Konsistorium til at deltagte i en Deputation, som skulde afgaa til England i dobbelt Tiemed, — takke Dronningen, fordi hun havde bevirket saa Manges Befrielse, og paatalde hendes Bistand med Hensyn til dem, som endnu vare fangne.

Marteilhe overtog med Glæde denne Sendelse og ankom sammen med de øvrige Udsendinge til London, hvor de fremstilledes for Dronningen og havde den Ære at kysse hendes kongelige Haand. Hendes Majestæt forfikkede med egen Mund, „at hun glædede sig hjertelig

over deres Befrielse, og at hun haabede snart at kunne udvirke en saadan ogsaa for dem, som endnu vare tilbage paa Galeierne.“ De havde ogsaa en Sammenkomst med den franske Gesandt i London, Hertug d'Alumont, der modtog dem med megen Venlighed og lovede at anvende sin Indflydelse til Fordel for deres Kammerater, hvis vedvarende Fangenskab han alene tilskrev en Misforstaaelse. Men denne Indflydelse, hvis den virkelig anvendtes, forblev uden Virkning; thi et helt Aar hengik, inden det ved Dronning Annas fornyede Bestræbelser lykkedes at faa sat de ulykkelige Fanger paa fri Fod. Efterat have opholdt sig en Tid i London drog Marteilhe tilbage til Holland, hvor han i Haag fandt en venlig Modtagelse og hvor der af Regjeringen blev tilstaaet ham og hans Brødre Pension.

Hermed affluttes denne interessante Beretning; men Hr. Coquerel ser sig istand til at meddele en Del Kjendsgjeringer, hvorefter vi kunne følge Marteilhe senere og faa Oplysning om hans Familie og Efterkommere. Han døde i Aaret 1777 i den høie Alder af 93 Aar. Hans Enke omtales, og man ved, at han havde en Datter i Amsterdam, der blev gift med en fremragende engelsk Søofficer, Vice-Admiral Douglas, og at deres Søn og hans Hustru i Aaret 1785 reiste til Bergerac for at besøge sine Slægtninge i Prigord.

Det kan i Sandhed tjene baade til Lærdom og Ophbyggelse for os, der leve i en fredelig og tolerant Tidssalder, hvori Sjælens Kraft og Alvor sjelden paataldes, at blive mindet om Mænd, der som disse standhaftige Martyrer for Reformationen „opretholdt Troen under de haardeste Forsølgelser og tjente Gud i Fiden, medens vi tjene ham i Soffin.“

Møllen og Bækkene.

(En Allegori).

Der er etsteds en liden Sø; tæt nedenunder er en Mølle, som tager sin Vandkraft fra Søen; men denne modtager sit Vand fra over hundrede smaa Bække, som have lovet Møllen sin regelmæssige Understøttelse paa den Betingelse, at den skal male for dem. Opunder Køstet har Møllen to Vinduer, hvorigjennem den har et godt Overblik over Sluget, over Søen og dens Vandstand samt over Bækkenes Munding.

En Morgenstund, da det var stille, stod Møllen i rolig Betragtning. Søen laa der klar og blank. Sluget slugte Vand, Hjulet gik, Folkene arbejdede, og Kværnen malede det bedste, den kunde. Udfjellige flinke Bække styrkede sit Vand i Søen, og Møllen var glad i dem, fordi de paa en utvetydig Maade bevidnede sin hjertelige Deltagelse i og Interesse for dens Arbejde. Men paa engang begyndte Bunden i Søen paa mange Steder at blive synlig, og Møllen opdagede, at et overmaade stort Antal Bække havde ophørt at sende Vand frem, og at de formodentlig maatte være indslumrede i sin hjemlige Krog, saa at de havde glemt, at mange Bække smaa, som ikke ville gaa, naturligvis ei heller gjøre nogen Na, men meget let kan bringe Møllen til at staa. Just som Møllen havde gjort denne Opdagelse, kom heldigvis Nordenvinden slyvende. Møllen betroede den sin Beshyring og ledede den til at gaa ud i Landet og vække Bækkene op og paaminde dem om at gjøre sin Pligt. Nordenvinden, som ikke er meget kjælen af sig, littede dette Arbejde; den gav dem en kold Gufz, slængte en Kvist eller Bladduff ned i Bækkenes Skjød og jagde sit Grend. Han fik dette Svar fra 1ste Bæk: „Det Vand, jeg

skulde staffe, er saa lidet, at det ikke gjør Noget, om jeg ikke sender.“ Fra 2den Bæk: „Det Vand, jeg skulde staffe, er saa lidet, at det ikke gjør Noget, om jeg ikke sender.“ Fra 3die Bæk: „Det Vand, jeg skulde staffe, er saa lidet, at det ikke gjør Noget, om jeg ikke sender.“ Nogle sagde, at de ikke havde Vand, at der neppe var mere end til at holde Liv i deres egne Kilder, og at de maatte have Henstand. Dette syntes Nordenvinden paa en Maade kunde lade sig høre, men de allerfleste sang den samme Vise som No. 1, 2 og 3. Dette rapporterede Nordenvinden.

Nu fik Møllen sig en Telefon og sendte følgende Depesche til Bækkene: „Kjære Venner, I maa ikke have saa ringe Tanker om Betydningen af Eders Bidrag. Dersom alle Hvedefornene, som Farmerne saae forleden Vaar, havde brugt en ligesaa slet Logik og ikke anstrengt sig for at styde en Spire og et Ax—hvad vilde der saa være blevet af Farmernes Hvedehøst? Ivertimod maa I slutte saaledes: Da hvert Bidrag er saa lidet, saa er det saameget mere magtpaaliggende, at Enhver gjør sin Pligt, og at Ingen slaar feil. Husk paa, at Sluget arbejder hele Tiden med at slugte Vand, saa at Møllehjulet ikke skal standse.“

Saa snart Bækkene hørte dette, sagde de: „Det er Alt sammen ganske sandt og rigtigt; selv den mindste Bæk har sin Betydning; det er bedst, at vi strax give os paa Veien; for vor Skyld skal Møllen ikke standse.“ — Paa Grund heraf haaber Mølleren, at Vandet i Søen snart vil stige, og at Bunden, som nu stiger truende frem, snart igjen vil være skjult af det kjære, nødvendige Vand.

Anm. Kasjereren lover at gjøre en hæderlig Antegnelse ved enhver Abonnents Navn, som indsender den rette Op-løsning paa denne Allegori. Ud

Gustav Vasas Historie.

(Efter Anders Fryxell ved M. Birkelands.

(Fortsættelse).

8. Sten Sture (den yngre).

Sten Sture den yngre var ligesom Faderen en udmærket Mand i mange Dele. Han var retskaffen, men ydmyg for Gud, redelig og trofast mod Menneſter, klog og skarpsindig i Raadsſlagninger, tapper og uforfærdet i Strid; alle diſſe Egenſkaber havde han tilføjelſe med ſin Fader; men dertil var han mildere, venligere og mere godhjertet end Hr. Svante. Derfor var han ogſaa inderlig elſket af Folket. Ved Bøndernes og Borgernes Hjælp beſeirede han de høie Herre, ſom vare avindſyge mod Sturerne, og Præſteſtabet, ſom holdt med Danſterne; diſſe vilde nemlig have Erik Trolle, en lærd og ſagtmodig Herre, til Rigsforſtander.

Hr. Sten begyndte ſtrag med Alvor at tage ſig af Rigets Anliggender og fulgte deri begge de tidligere Sturers Exempel. Han reiſte beſtandig omkring i Landet for at lære Folkets Tilſtand at kjende, og da var hans Ore og Hjerte aabent for de Klagemaal, ſom Almuen havde at fremføre; thi han vilde beſkytte Alle, ſaa vel Lærd ſom Lægmand, ſaa vel Høie ſom Lave, at Ingen ſkulde lide Uretſædighed under hans Regjering.

Men ſnart krævede andre Anliggender hans hele Opmærksomhed. Til Erkebiſkop i Uppsala valgtes paa denne Tid Guſtav Trolle. Han var en Son af den ovenfor nævnte Erik Trolle og havde arvet et uudſluſſeligt Had til Stureſlægten. Den adelmødige og forſonlige Hr. Sten negtede dog ikke ſit Samtykke til dette Valg; tvertimod ſendte han to Domherre til Rom for at udvirke Pavenſ Statſtøtte, og i ſamme Henſigt tilſtillede

han Guſtav Trolle en ſtor Pengesum, tilligemed et venligt og forſonligt Lyſonſningsbrev. Ved Mildhed og Velwillie haabede han ſaaledes at formilde Trolleſlægtenſ bitre Had, men forgjæves: Guſtav modtog uden Tegn til Erkjendelighed Hr. Stens Brev og Sendebud; han var en ſtolt og ærgjerrig, haard og hevnlyſten, ſtandhaftig og ubøielig Mand. Snart blev han ſtafſættet i ſit Embede af Paven og erholdt tillige et Brev, ſom fritog ham for at ſtaa til Rette for anden Domſtol end Pavenſ for alle de Forbrydelſer, ſom han enten havde begaaet eller i Fremtiden kunde komme til at begaa. Saaledes udruſtet vendte han tilbage til ſit Fædreland.

Biſkopperne optraadte paa denne Tid med en overordentlig Pragt. De hørte for det meſte til de første og rigeste adelige Slægter og havde allerede derved ſtor Magt og Anſeelse. Naar de desuden kom i Beſiddelse af Biſkopsſtifter med ſtore, næſten fyrſtelige Indkomſter, overgik deres Anſeelse langt alle Andres. I Raadet ſad Erkebiſkopen ovenfor Rigsforſtanderen, og Biſkopperne ovenfor de verdslige Herrer. Paa ſine ſtore, vel beſtædede Borge holdt de et prægtigt Hof, hvor fattigere unge Adelsmænd tjente dem ſom Smaaſpænde eller Hofmænd. De beſhymrede ſig lidet om Menighedens aandelige Lære, men ſaa meget mere om Statens Styrelſe. Og Erkebiſkop Guſtav Trolle overgik dem alle i Ærgjerrighed, Pragt og Hovmod. Hans Hof fordunklede aldeles Hr. Stens i Stodholm; omkring ham ſamlede ſig alle Rigsforſtanderens Fiender og Avindsmænd. Forgjæves vare alle dennes

Forsøg paa Forsoning og fredelig Udjævning.

Gustav Trolle stød i hemmelig Forbindelse med de Danske, og i Tillid til deres Hjælp negtede han at aflægge Rigsforstanderen Trostabs-Eed. Han blev indefluttet paa sit faste Slot Stæke, der laa paa en Ø i Fyrisaaen ved dens Udløb i Mælaren; her blev han belejret af Rigsforstanderen. En Rigsdag i Arboga 1517 besluttede imidlertid, at Gustav Trolle skulde være afsat fra sit Embede, og at hans Slot skulde nebrudes. Beleiringen fortsattes, og da Trolle blev bestandig haardere indefluttet, begjærede han en Samtale med Hr. Sten. Den unge Gustav Eriksson Vasa, som nyligen var kommen til Hr. Stens Hof, skulde imidlertid være som Gidsel paa Stæke, og Erkebiskopen gav streng Befaling til at hænge Hr. Gustav Vasa udenfor paa Slotsmuren, dersom Stures Folk gjorde ham nogen Fortræd. Hr. Sten indfandt sig vel med mange Raadsherrer paa den bestemte Tid til Samtalen; men de maatte sidde i to Timer under heftig Regn udenfor Sottet og vente paa Erkebiskopen. Tilfældt kom ikke han selv, men hans Foged ned og forkyndte, at Erkebiskoppen ei endnu paa sex Maaneder vilde indlade sig i nogen Underhandling. Narfagen dertil var den, at Trolle havde faaet høre, at Undsætningen fra Danmark var ventendes.

En dansk Flaade med 4000 Mand under Anførsel af den tappe Søhelt Severin Norby og Joakim Trolle, Erkebiskopens Farbroder, ankom ogsaa virkelig til Uplandsøfjærene, hvor Danskerne begyndte at hærje Landet. Sten Sture slog dem strax tilbage; men de landsteg kort efter paany ved Dufvenæs strax udenfor Stockholm. Fulgt af den unge og tapre Gustav Vasa, skyndte Hr. Sten sig did med sin Hær og slog Danskerne

saaledes, at de med stort Tab maatte flygte ombord paa Skibene. De seilede tilbage til Danmark og plyndrede paa Beien de svenske Kyster.

Trolles Haab var sluffet, men hans Overmod var ikke fuet. Paa en Rigsdag i Stockholm, hvor han indfandt sig efter at have faaet frit Leide, førte han et stolt Sprog mod Stænderne. „De vare“, sagde han, „ikke hans rette Dommere. Han vilde benije sin Ustyldighed for den hellige Fader i Rom, som havde anbetruet ham baade det geistlige og verdslige Sværd, hvormed han havde søgt at bevare den Trostabs, de havde svoret det danske Kongehus. Den var snarere en Forræder, som havde ledet dem bort derfra, og de burde skjønne, at de Allesammen vare Slaver under en opbrusende Yngling, som opofrede dem for sin egen Argjerrighed. Over denne trodsige Tale forbitredes Stænderne i høieste Grad. De opsatte, undertegnede og beseglede et Brev, i hvilket de erklærede „Trolle for Højforræder, som den, der havde ført Kvindsskjold mod Fædrelandet. Han skulde affattes fra sit Embede, og Stæke Slot, som altid havde været misbrugt af Erkebiskopperne til Rigets Fordærv, skulde i Bund og Grund nedrives. Mod Danskerne skulde Hver og En være færdig til ved første Opbud at vove Liv og Blod.“ Ingen af Trolles tilstedeværende Venner vovede at sige et eneste Ord til hans Forsvar. Men da den slue Biskop Hans Barff i Linköping skulde sætte det store Vortsegl ved sit Navn, lagde han ubemærket en liden Seddel derunder, paa hvilken han havde skrevet de Ord: „Dette gjør jeg nødt og tvungen.

Trolle reiste fra Rigsdagen tilbage til Stæke; men hans Tjenere og Tilhængere, som frygtede for endnu mere at opirre Folket, tvang ham snart til at

overgive Slottet. Da han førtes ned derfra til den spenste Leir, var det kun med Nøie, Sture formaaede at redde ham for det ophidsede Folk, som i sin Forbitrelse vilde myrde den forhadte Biskep. Han maatte med en høitidelig Ed frastige sig Erkebispeembedet og blev sat i Vesteråas Kloster. Til sidst fik han Tilladelse til at opholde sig paa sine Fædrenergodser. Stures faste Slot blev strax ved dets Overgivelse opbrændt og nedrevet af den forbitrede Almue. Saa-dan Ende tog det med Hr. Gustavs Stolthed denne Gang, og saaledes sandedes det gamle Ordsprog, at Hovmod faaar for Fald.

9. Kristian den Anden.

Aaret efter Svante Stures Død, døde hans Modstander Kong Johan (eller Hans) (1513), og dennes Søn Kristian den Anden blev valgt til Konge i Danmark og Norge.

Kristians Opdragelse havde været meget besynderlig. Først blev han sat i Kost hos Hans Bogbinder, en agtvoerdig Borgermand i Kjøbenhavn. Hos ham skulde Prindsen bo og spise, medens en lærd Kannik hver Dag gif did og underviste ham; men Hans Bogbinder og hans Hustru bleve snart kjede af den slumme Dreng og vilde ikke have mere med ham at bestille. Han skulde nu bo hos Kanniken; men denne kunde ikke med alle sine Formaninger og haarde Straffe vænne ham til Lydighed og Formuht. I Særdeleshed viste Kristian bestandig Lyst til at klatre omkring paa de høieste Tøge og Mure. Kanniken advarede ham, figende, at den, som vil klybe høit, han falder dybest ned. Men Kristian svarede, at lave Steder passede blot for lave Mennesker, høie Steder derimod for de høie. Kanniken straffede ham haardt; men saa snart han var ude, begyndte Kristian at klatre

som før. Til sidst turde Kanniken ei lade ham være alene hjemme, men tog ham med sig i Kirken, til Ottefang og Astenfang, og lod Prindsen staa der blandt de andre Børn som en Kordreng. Dette kunde dog Kong Johan ikke taale; Prindsen blev taget op paa Slottet, hvor hans Opdragelse blev betroet til en Lydsker Mester Konrad, som vel lærte ham at forstaa og skrive Latin, men forresten overlod ham til sig selv. Han bestaf Slotsvagten, og i Selskab med nogle unge Adelsmænd spærmede han ved Nat-tetider omkring i Byen og fandtes gjerne der, hvor Vinen smagte bedst, og Folket var artigst. Til sidst kom Rygtet om dette Uvæsen for Kong Johans Øren. Han kaldte Junter Kristian for sig og gav ham alvorlige Formaninger og en eftertrykkelig Røvselse.

Saaledes opdroges den vordende Hersker over trende Riger. En og tyve Aar gammel blev han sendt op til Norge, hvor han undertrykkede Herluf Hyttesads Opstand. Paa et Val i Bergen blev han kjendt med Dyrveke, som han siden førte med sig. Hendes Moder, Sigbrit, en Hollænderinde, som dengang holdt Værtshus i Bergen, vandt ved sin store Forstand og sine mange Indsigter, især i Handelsvæsenet, megen Indflydelse hos Prindsen.

For at blive Konge maatte Kristian underskrive en høitidelig Forsikring eller Haandfæstning, hvorved Raadets og Adelsens Magt, der allerede før var altfor stor, uvidedes endnu mere. Han understrev den med det faste Forsæt ikke at holde den. Hans stadige Tanke var at knuse Adelsens Vælde. Dette Maal søgte han at naa ved at lette og forbedre de undertrykte Bønders Tilstand og ved at opbhelpe Borgerne og Handelsstanden; da Luther begyndte sin Kirkeforbedring, tænkte han paa at ind-

føre den renfede Kirkeførelse i sine Lande for derved at knuse Præsterne's altfor store Magt. Paa denne Vis opirrede han paa en Gang den mægtige Adels, de rige Hansestæder, som før havde haft næsten al Nordens Handel i sine Hænder, og det nu overmægtige katolske Præstestab. Ingen vovede dog at modsætte sig ham; thi han gik frem med ligesaa megen Klogskab som Kraft. Det saa ud til, at han vilde blive en god og fortreffelig Konge; men medens han syntes at arbejde for sit Folks og sit Riges Vel, arbejdede han kun for sin Ergjerrighed og umaadelige Herstelsk. I Dybet af hans Hjerter boede en ond og forvendt Sjæl, som ei gjorde nogen Forskiel paa Svig og Medelighed, Ret og Uret, Dyd og Last. I Aaret 1515 blev han gift med Isabella, Søster af den mægtige Keiser Karl den Femte.

Dyvelen døde pludselig 1517. Mange gættede om, at hun ikke var død en naturlig Død, men omkommen ved Gift. Rigtigst nævnte Forskjellige som Ophavsmand, men den almindelige Tro var, at Torben Dyr, en fornem Adelsmand, var Skyld deri. Uagtet Rigsraadet var den eneste lovlige Domstol for en Adelsmand i slige Sager, lod Kongen en Ret nedsette for at domme ham, bestaaende af tolv Bønder fra Landet. Bønderne kunde paa den ene Side ei indse Hr. Torbens Brede, men paa den anden Side indsaa de altfor vel Kongens Brede og sin egen Fare. I Angsten afgav de den Kjendelse, at „ikke de, men Torbens egne Gjæringer dømte ham.“ Denne Dom var tilstræffelig for den blodtørstige Kristian. Torben blev henrettet, uagtet Adelen, Raadet, Dronningen selv og hele Hoffet gik i Forbøn for ham.

Fra denne Tid overgav Kristian sig mere og mere til sin Grumhed og sine vilde Tilhøieligheder. Han lod sig mest

lede af Sigbrit, som efter Dyvelens Død fik endnu større Indflydelse hos Kongen. Intet afgjordes, uden at hun blev hørt, og hendes Mening blev sædvanligvis den gjældende. Hun fremdrog Flere af lav Stand; især begunstigede hun Didrik Slaghøt, en Hollænder. Den høie Adels derimod og Raadet hadede hun bittert, og søgte paa enhver Maade at ydmyge dem.

10. Sten Sture og Kristian den Anden.

Kong Kristian agtede ingenlunde at opgive de Fordringer paa Sveriges Krone, som han havde arvet efter sin Fader, og Nederlaget ved Dupnenæs kuede ikke hans Mod. Nu agtede han selv at gjøre det bedre og kom 1518 ved Vintertider med en Flaade til Stockholms-Skjærene. Han steg i Land og begyndte at beleire Stockholm. Hr. Sten kom imidlertid med en stor Hob Krigsfolk dragende mod ham i Sønderland. Begge Hære stødte sammen ved Brænnefjæla. Paa Svenskerne's Side bar den tapre Gustav Basa Hovedbanneret, og Hr. Sten selv anførte og opmuntrede sine Folk. Danskerne maatte tilsidst gribe til Flugten, og Mange faldt for de følgende Seierherrer's Vaaben. Kristian trak sig tilbage til sin Leir og agtede at fortsætte Stockholms Beleiring; men Hr. Sten drog derind som Seierherre. Han gjorde siden det ene Udfald efter det andet og tilspøiede altid Kong Kristian nogen Skade og Tab. Da det led længere ud paa Sommeren, besluttede denne at seile hjem igjen; men Hr. Sten, som mærkede hans Hensigt, gjorde med al Magt et heftigt Udfald fra Stockholm efter de bortdragende Danske. Disfes Tilbage-tog forvandlede da til en vild Flugt. Mange bleve nedhuggede; Andre jagedes

i Søen og druknede; tre hundrede bleve tagne til Fange.

Modvind hindrede Kristian fra at komme ud af Sjærene; med Provianten var det allerede forbi, og Hungersnød begyndte at indfinde sig paa Flaaden. Et Plyndringstog, han foretog lige op til Upsala, som han afbrændte, skaffede ham kun Hjælp for Diebliffet; hans Folk begyndt at flygte over til Sture. I denne Nød tog han sin Tilflugt til Rist. Han sendte Fredsunderhandlere til Hr. Sten, og forstfæde, at han var færdig til at slutte en fast og evig Fred og Forligelse mellem begge Riger, og begjærede en Stilstand, samt at Hr. Sten vilde komme til ham paa Flaaden. Den ædelmodige Hr. Sten hørte disse Tilbud med Glæde; han ønskede Intet hellere end at forstfæde Folket Fred og Ro. Han skjænkede derfor Kristian den begjærede Stilstand, og da han vel kjendte den store Hungersnød, som Danskerne led under, saa lod han dem bringe til dem allehaande Levnetsmidler. Han vilde ogsaa reise ud til Flaaden for at samtale med Kristian; men hans Venner og Raadet satte sig derimod og forestillede ham, hvor lidet man kunde stole paa Kong Kristians Løfter. Den trosthyldige og redelige Hr. Sten kunde dog ikke overtale sig til at tro en saadan Nedrig-
hed mulig; han vedblev i sit Forsæt. Da erklærede Raadet, at „dersom Hr. Sten reiste ud til Kristian, vilde de strax vælge sig en ny Rigsforstander; thi de vare sikre paa aldrig at faa Hr. Sten tilbage af Kongens Hænder.“ Nu betænkte han sig og forblev i Stockholm. Kristian tilbød sig selv at komme til Hr. Sten, dersom han fik sex svenske Herrer som Gidsler til sig paa Flaaden. Dette Forslag blev antaget. Sex svenske Adelsmænd erklærede sig vil-
lige, deriblandt Hemming Gad, Gustav

Eriksøn Bafa og Lars Siggesøn Sparre. Nogle danske Herrer skulde paa den anden Side sendes til Stockholm. Imidlertid havde Vinden vendt sig og med Vinden Kong Kristians Sind. Proviant havde han faaet af Hr. Sten, Vinden var gunstig, og Intet hindrede hans Hjemreise. Men han lod sig ikke nøie med troløst at afbryde de begyndte Fredsunderhandlinger. Da den svenske Baad kom til det aftalte Sted for i al Fredelighed at veksle Gidsler, lod han de svenske Herrer opsnappe og bringe ombord i den danske Flaade, hvor de strax bleve fængslede. Efter dette Riddings-
verk hejsede Kong Kristian glad sine Seil og reiste tilbage til Danmark. Overalt lod han sine Folk plyndre og hærje de svenske Kyster.

Af dette Felttog havde Kong Kristian lært, at der behøvedes en langt større Krigsmagt til Sveriges Underkuelse, end han hidtil havde anvendt. Han begyndte nu ogsaa en Udrustning, som langt overgik alle de tidligere, og dermed hengik hele Aaret 1519. Paa alle Maader søgte han at skaffe sig Penge dertil. Keiser Karl maatte udbetale store Summer af hans Gemalindes Brudestat; en pavelig Afsladskrammer, som havde tjent mange Penge i Sverige og Danmark ved at sælge Syndsforladelse, plyndrede han. Nye trykkende Skatter udstreves i Danmark og Norge; alt Krigsfolk blev opbudt. Dgsaa fra Udlandet fik han Hjælp. Hans Bundsforvandt, Kong Frans i Frankrig, sendte ham 2000 Mand Fodfolk og sex Kanoner. Fra Hertug Fredrik af Holstein fik han en stor Skare Holsteinere og Mecklenburgere. Selv hvervede han 4000 tydske Knegte, desuden mange andre fremmede Soldater, af hvilke de fleste vare tapre og krigsvante Stridsmænd. Dgsaa ved Forbund med fremmede Magter søgte han at styrke sin

Sag; Hansfæderne maatte love ham ikke at yde Sverige nogen Tilførsel i to Aar. For at give sit Foretagende Retfærdigheds Skin, lod han sig af Paven udnævne til at iværksætte den Banlysning, som var udfærdiget mod Sten Sture og den svenske Regjering for deres Udfærd mod Erkebiskop Gustav Trolle. En saadan Banlysning (Interdict) indeholdt, at saalænge som Riget ikke forsonede sig med Paven, skulde alle Kirker lukkes, ingen Gudstjeneste tillades, intet Lig jordes, intet Giftermaal indgaaes, ingen Døende trøstes og vederbørges ved de hellige Sakramenter. Hr. Sten Sture og hans Tilhængere erklæredes for halsstarrige Rjættere, som burde udrøddes med Jld og Sværd. Saaledes udrustet baade med geistlig og verdslig Magt begyndte Kristian sit Krigstog mod det forladte, hjælpeløse Sverige. Han valgte dertil Vintertiden; de tilfrosne Indsøer og Rjæer skulde da aabne ham saa meget lettere Veie i det ellers saa utilgængelige Land; og i Januar 1520 brød hele den danske Hær ind over den smaalandste Grændse under Anførsel af Otto Krumpen.

Jmod disse Udrustninger kunde Hr. Sten ei sætte andet end de svenske Bønder, deres Styrke, Mod og Tapperhed, deres Had mod udenlandsk Vold og Undertrykkelse, deres klippfaste Trostaa og brændende Hengivenhed for sin Rigsforstander og for Frihedens og Fædrelandets hellige Sag. Og paa denne Grundvold byggede Hr. Sten sit Haab og bævede ingenlunde for den forfærdelige Fiende. I Spidsen for 10,000 Bønder drog han ned mod Grændsen, og allestedes, hvor han kom, lod han oprive Brøerne og nedhugge store Braater ved de trange Passer for derved at hindre Danskerne Fremfost. Til sidst mødte Hærene hinanden i Vestergotland ved

Byen Bogesund, der nu hedder Ulricehamn. Her opstillede Hr. Sten sin Krigshær paa Søen Nafunden, og lod paa begge Sider af sig ophugge Fjæ og ved Stranden nedfælde Braater, paa det at hans Krigshær ei skulde kunne tages i Ryggen. Han satte sig op paa sin gode lysfarvede Stridshest og red frem i Spidsen for sin Hær, ordnede og opmuntrede sine Mænd og betragtede med Opmærksomhed, men uden Frygt, de fremrykkende Danske.

En af Hr. Stens Tjenere var imidlertid gaaet over til Fienderne og viste dem, hvor hans Herre red, thi han var let at gjenfende paa den lyse Hest. Strax gav Otto Krumpen Befaling til at sthyde mod Spidsen af den svenske Hær, hvor Hr. Sten var. Stydnungen begyndte, og allerede ved det tredie Stød kom en Kugle, som rammede Hr. Sten i Haaret og dræbte hans Hest. Strax ilede nogle af Svenskerne did og førte sin elskelige Hovding ud af Trængselen og Faren; men den Ulykke nedslag Svenskerne Haab og Mod. Tvende Gange bleve de angribende Danske drevne tilbage, men for det tredie Anfald maatte Svenskerne vige og tage Flugten. Jungen havde Mod, Jungen Anseelse nok til at træde frem og som Anfører samle dem sammen og føre dem mod Fienden. Hele Hæren opløste sig; hver styndte sig hjem til Sit. Otto Krumpen benyttede sin Fordel og ilede fremad saa hurtigt, han kunde. Allerede den 1ste Februar stod han ved Ramundeboda paa Tiveden Stodstrækning, men der maatte han standse; thi Svenskerne havde besat en stor Braate, som Hr. Sten i Forveien havde ladet fælde, og tænkte nu at gjøre Fienden stærk Modstand. Den danske Anfører befalede de franske Hjælpetropper at gjøre det første Anfald, men de bleve saa kraftigt modtagne, at en af

deres Hovedsmænd og Halvdelen af hele Troppen blev nedhugget. Da kom Hr. Erik Abrahamsøn Lejonhufvud, forraådt sit Fædreland og viste Danskerne en anden Vej omkring Braaten. Svenskerne saa sig ufornodentlig omringede, lede stort Tab og maatte aabne Vej for de fremtrængende Fiender. Disse udbredte sig overalt i Nerike og Vestmanland, opfløge Havens Banlysningsbrev paa Kirkedørene, huserede med Mord, Blyndring og Brand, og udbredte Harme og Hædsel over det hele Land.

Hr. Sten blev imidlertid paa en Slæde ført fra den ulykkelige Slagmark opover Riget; men hans Saar forværredes mere og mere. Under al hans Smerte var dog Bekymringen for Sveriges Skjæbne hans største Sorg. Han havde forud anordnet Forhugningen paa Livden og den Modstand, Danskerne der mødte. Han frygtede ogsaa for, at Gustav Trolle med alle sine Tilhængere skulde gaa over til Fienderne, og sendte derfor Biskop Mattias i Strengnæs til

Trolle for at slutte Forlig mellem dem. Erkebiskopen viste sig ganske tilbøielig dertil og lovede, at langt fra at bistaa Kong Kristian, skulde hans høieste Omjörg være at gjøre ham Modstand. Glad over dette Løfte ilede Hr. Sten til Stockholm for at træffe alle Anstalter til dets Forsvar. Han førtes i en Slæde fra Strengnæs over den tilfrosne Mælaren, men undervejs døde den ædle Ridder, efterladende hele Riget i Sorg og Forvirring. Hans Lig førtes til Stockholm, hvor hans Hustru, Fru Kristina Gyllensfjerna, nu bebandt sig. Da Danskerne allerede havde Vesterås inde, hvor hans Families Gravsted var, lod Fru Kristina ham jordfæste i Ridderholmskirken; og vel maa man sige, at hans ædle og ridderlige Mod, hans rebelige og uplettede Vandel, hans milde og kristelige Væsen, hans Kjærlighed og Trofasthed i Døden mod sit Fædreland fuldkommen havde gjort ham fortjent til et Hvilested i dette Tempel midt iblandt Sveriges Konger og første Mænd.

(Fortsættes).

Jordflodens Indre.

Den hidtil almindelig antagne Theori om, at vor Jordflodes Indre skulde befinde sig i en glødende, smeltet Tilstand, har i de senere Aar fundet en stærk Modsigelse fra forskjellige Sider. I et Foredrag, som Prof. Nordenskjöld i sin Tid holdt ved det svenske Akademies Aarsfest, giver han en ret interessant Oversigt over de Indvendinger, som ere fremkomne herimod.

Geologien — siger han — har til Opgave at udforske Bestaffenheden af de nærmest ved Jordens Overflade beliggende Lag, der ere tilgængelige for vore

Jagttagelser. Men ligesom Kemikeren og Fysikeren ved Spektralanalysens Hjælp søger at faa et Indblik selv i de fjerneste Himmellegemers Sammensætning, saaledes stræber ogsaa Geologen med sit forstønde Blik at trænge indenfor Overfladen, ind til det for Menneskets Die skjulte Indre af det Himmellegeme, vi bebo. Ved Geologiens Udvikling i de senere Aar ere en Mængde Forhold paa dette Omraade blevne bekendte og nærmere undersøgte, hvilket i høj Grad har bidraget til at røkke flere hidtil af Videnskaben antagne Trossæt-

ninger. Paa Grund af Overensstemmelsen mellem Jordklodens Form og den Figur, som en flydende Masse, der befinder sig i lignende Forhold, vil antage som Følge af Tyngdeloven; paa Grund af Varmegradens Stigen i Dybden, som man har haft Leilighed til at iagttage i Bjergværker og dybe Borehuller; paa Grund af vore almindelige Bjergarters formodede Oprindelse osv., har man som bekjendt antaget, at Jorden (med Undtagelse af en forholdsvis tynd Skorpe) skulde bestaa af en smeltet, glødende Masse, som ved Vulkanerne uafbrudt stød i umiddelbar Forbindelse med Atmosfæren, og denne Mening er, maasse som en Følge af, at den stemmer overens med de almindelige mytologiske Forestillinger hos de fleste Folk, efter fortids Forløb i den Grad trængt ind i den almindelige Bevidsthed, at den, næsten umiddelbart efter at den var bleven opstillet, blev antaget som en fuld bevist videnskabelig Sandhed. For noget over 30 Aar siden gjorde dog en engelsk Astronom, Hopkins, forskjellige skarpsindige Indvendinger imod den, som han støttede paa den Indflydelse, Jordens indre smeltede Tilstand maatte have paa de Forandringer i Jordens Stilling, der ere kjendte under Navn af Præcession og Nutation, og han mente af rent astronomiske Grunde at kunne bevise, at man, for ved Hjælp af Tyngdeloven at give en Forklaring af disse Fænomener, maatte antage, at en betydelig Del af Jordens Indre er fast. Vel er den franske Astronom Delaunay nylig optraadt med adskillige, dog ingenlunde aldeles overbevisende Indvendinger mod Hopkins's Beregninger, men til Gjenjæld er der som en Følge af den Udvikling, Geologien i de senere Aar har naaet, blevet gjort vægtige Indvendinger mod samtlige af de Grunde, der anføres

som Beviser for, at Jordens indre Masse virkelig er glødende og smeltet. Saaledes har man nu fundet, at de krystallinske Bjergarter, der for nogle Aartier tilbage antoges at hidrøre fra Jordens første stivnede Skorpe, ere af ren sedimentær*) Oprindelse og i det mindste ofte affatte i et af organiske Væseners beboet Hav, ligesom man ogsaa med Hensyn til Granitens Oprindelse fra et fysisk kemisk Standpunkt med Rette betvivler, at en Bjergart, der er dannet ved Størkninger af en smeltet Masse, kan indeholde Kvarts eller fri Kviksølv. Alle de paa disse Bjergarters Bestaanddelhed støttede Beviser for Jordens smeltede Tilstand maa derfor betvivles. Selv Varmegradens Tiltagen med Dybden har ved nærmere Undersøgelse ingenlunde vist sig at være saa regelmæssig eller almindelig, som man tidligere har antaget, og den skyldes ofte for en stor Del de kemiske eller elektrokemiske Processer, der foregaar i Jordens Indre. Desuden kan der med de paa disse Jagttagelser støttede Beregninger af den indre Jordvarme gjøres den Indvending, at Jagttagelserne hidtil kun har strakt sig nogle faa tusinde Fod under Jordens Overflade, det vil sige kun en forsvindende Del af Jordradien, hvorfor man ogsaa i England for fuldt Alvor har gjenoptaget det gamle Forslag om, at man i rent videnskabeligt Siemod skulde bore saa dybt ned mod Jordens Indre, som det ved Hjælp af Nutidens mekaniske Redskaber er muligt. Hvad endelig Vulkanerne eller de formodede Kommunikationskanaler mellem Jordens Indre

*) Sedimenter, d. e. dannet ved Bundfald. Dette er overensstemmende med *Neptunismen*, den videnskabelige Synsmaade, efter hvilken Jorden har faaet sin nuværende Skikkelse ved Vand; Vulkanisterne eller Plutonisterne tilskrive derimod Jorden

og Luftkredsen angaar, da har saavel disse som de med dem i nær Forbindelse staaende Jordskjælv været Gjenstand for gjentagne yderst nøiagtige Underfølgelser, der viser, at den vulkanske Virksomhed ikke har sit Sæde i en for hele Jordkloden fælles, glødende og smeltet Kjerne, men derimod i særegne, forholdsvis kun lidet dybt i Jordens Indre beliggende Samlinger af smeltet Lava, hvis forskellige Fordeling paa Jorden staar i den allernøieste Sammenhæng med deres orografiske Forhold*), med Fordelingen af Land og Hav osv. Man har endvidere bemærket, at største Delen af de Stoffe, hvoraf Jordkloden bestaar, trække

*) Orografi, betyder Bjergbeskrivelse.

sig sammen ved Overgangen fra flydende til fast Tilstand, og at som Følge deraf den Skorpe, der først dannede sig udenpaa den glødende Klode, maatte være sunket ned, saa at Størkningen skulde være steet fra Midten ud mod Overfladen og ikke omvendt — en Anskuelse, der især er bleven forfægtet af den canadiske Geolog Sierry Hunt. Alle disse Grunde saavel som flere andre taler saaledes for, at den for nærværende Tid almindelige Opfattelse af Jordens indre Tilstand kun er en paa temmelig spage Grunde hvilende Gissning, hvis Berettigelse som saadan endog maa anses for afhængig af nye mere kritiske Underfølgelser end de tidligere anstillede.

Giv Gud Æren.

En Tagtækker arbejdede høit oppe paa Spiret af et Kirketaarn. Da gik Rebet itu, hvormed han havde bundet sig fast, og han faldt ned paa Taget. Her vilde han holde sig fast, men han rullede ned i et Lindetræ, han vilde atter holde sig fast, men Grenene brast, og saaledes faldt han fra Gren til Gren og tilsidst ned paa Jorden. Folket havde med et Forførdelsens Strig seet ham falde, løb til og mente at finde ham knust, men Tagtækkeren var i Live, aldeles uskadet og stod op og gned sine Dine; thi han vidste ikke, hvorledes det var gaaet til. Imidlertid var Mennekehoben bleven større, og Alle maatte høre Historien og endelig udbrod en Skjænkewært, som ogsaa var traadt til: „Det er dog altfor vidunderligt. Dagen maa feires, kom hjem til mig, Manden maa dog idag gjøre sig tilgode.“ Som sagt, saa gjort; Tvende toge Tagtækkeren mellem sig, Hoben fulgte efter og i

Triumf gik det ind i Bærtshuset, hvor der blev drukket, støiet og raabt Hurra til langt ud paa Natten. Tagtækkeren vilde ei lade denne sjonne Veilighed til at gjøre sig tilgode paa Andres Bekostning gaa fra sig, aad og drak og holdt aldrig op med at fortælle paa ny om sit mærkværdige Fald. Men Vorherre, som havde befalet sine Engle om ham, tænkte han slet ikke paa, meget mere fortalte han Tildragelsen saaledes, som om han ikke havde Guds Bessjærmelse, men sin egen overordentlige Behændighed og Koldblodighed at takke for, at han først faldt ned paa Taget, saa ned i Lindetræet og saa efterhaanden fra Gren til Gren ned paa Jorden; ja han var endog saa fræk, at han sagde, at dersom han kunde fortjene noget Klæffeligt derved, vilde dove at gjøre Kunststykket endnu en Gang. Af den megen Tak og Drikken blev han endelig træt, lagde sig ned

paa en Bænk og sov ind. Da de sidste Gæster vilde forlade Bærtshuset, bemærkede de, at han gjorde alle slags ængstelige Bevægelser og udstødte bange Suk. Han sægtede rundt om sig med Hænderne, som om han vilde holde sig fast ved Noget, og derpaa for forskrækket sammen. Det var klart, at han drømte sit Fald om igjen, og Gæsterne fandt en stor Forsnielse i at se paa hans underlige Fagter, i Særdeleshed da de bemærkede, at han

hvert Dieblit kunde falde ned af Bænken. Endelig gjorde han atter en Bevægelse og faldt virkelig under de Tilstedeværendes skrældende Latter ned af Bænken. De ventede at se ham vaagne nu, men han blev liggende uden at røre et Lem, og, da de toge fat i ham, var han — d. g. d. Han havde forglemt at give Gud Gæren, ham, som om Morgenen havde ladet ham utadt gjøre dette forfærdelige Fald; om Aftenen slog han sig ihjel ved at falde ned af en Bænk.

Gaader og Opgaver.

No. LXXVI.:

Man finder mig vist lettest, naar
Jeg bare ei fordølger,
At man med mig saaledes slaar,
At intet Slag paafølger.
Og skjønt jeg selv ei er istand
Til mine Ven at flytte,
Er det dog kun med dem, jeg kan
I Verden gjøre Nytte.

No. LXXVII.:

A Business Order.

“Pack with my box five dozen quills.

J. Gray”.

What is its peculiarity?

Opløsning paa Gaaderne i No. 14.

No. LXXIV.: Hylde.

No. LXXV.: 1 1-9 Bushel.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Den nuværende Keiser af Øster- det østerrigste Keiserhus. Keiser Fer-
rige, Frans Joseph Carl, eller som han dinand maatte i December Maaned 1848
almindelig kaldes Frans den Første, er frastige sig Thronen til Fordel for Frans,
født 1830. Han var ældste Søn af som da kun var 18 Aar gammel. De
Erkehertug Frans og Brodersøn af den var en stormende Tid, som fulgte paa,
forrige Keiser Ferdinand. Revolutionen og især mærkelig ved Ungarernes for-
i 1848 havde ogsaa sin Indflydelse paa tvivlede, men frugtesløse Frihedskamp.

Slette Raad forlede den nye Keiser, saa at han stolede mere paa at undertrykke ved Magt end binde sammen ved Mildhed. I 1853 var han nær ved at blive myrdet. Vi huske alle, at Østerrike i 1859 kom i Krig med Italien og Frankrig, og da tabte Lombardiet. Siden den Tid synes Keiseren mere at have rettet sin Opmærksomhed paa Nødvendigheden af at binde sine Underjaatter til sig og til hverandre indbyrdes ved Tilstaaelse af konstitutionelle Rettigheder, end ved raa ydre Magt. Han har især bestræbt sig for at vinde Ungarerne, og da han for nogle Aar siden besøgte Ungarn, blev han varmt modtagen, ikke mindst fordi han talte flydende Ungarsk. Han giftede sig i 1845 med Elisabeth Amalie, Datter af Maximilian af Bayern.

Middel mod Skindød. — En i Algirien levende Læge fortæller om et Middel, som han for 28 Aar siden med Held har anvendt mod Skindød hos en ung Pige. Pigen var styrtet om, tilskyndeladende død, i et Værelse, hvor Luften var opfyldt med Kulshyredampe. Alle Midler til at bringe det fuldstændig standfede Handedret i Virksomhed havde vist sig frugtesløse, da Lægen pludselig fik den Tanke at blæse Tobaksrøg i Munden paa den Skindøde. Da man intet Kør havde ved Haanden, tog han nogle Drag af Piben, fyldte Munden med

Røg, lagde sine Læber paa den unge Piges og blæste hende Tobaksrøg ind i Munden. Efter saa Diebliffes Forløb begyndte den Skindøde, som man allerede havde opgivet, at aande. Røgen var ikke trængt ned i Halsen, men havde kun fremkaldt en Pirring, der bevirkede en Sammentrækning af Nerverne i Næsen, der foranledigede en Gjenindtræden af Respirationen.

Et Citat. — The Des Moines Register says: „Rev. W. J. Gill has accepted a call to Moody's church at Chicago, with a large and secured salary.”

„Secured”, is good! Imagine the old Jerusalem *Herald* with paragraphs like the following:

Paul has recieved a call to Antioch, and as the salary is large and well secured, we presume the reverend gentleman will accept.

Peter has abandoned the field in Gallilee owing to the insufficiency of salary and will accept a position in this city.

John will preach no more in the wilderness as the inhabitants there are poor, and will hereafter be found at the Temple, where he has accepted a position which secures him a handsome income. This we presume will be more congenial to the tastes of the eloquent gentleman. — *Ottumwa Democrat and Times.*

 Man anmodes venligst om at betænke, at Udgivelsen af Bladet koster mange Penge, og at man derfor ikke bør stole med at indsende sin Kontingent. Saa snart denne indløber, skal Kvittering blive sendt; hvis den ikke kommer inden 2 Uger efter Afsendelsen af Pengene [eller for Pacific-Staternes Vedkommende inden 4 Uger], saa skriv igjen og meld det. Send Pengene paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse: A. Thronsdjen, Drawer 14, Decorah, Iowa.

Indhold: Pater Clemens. — Hugenotterne som Galeislaver. — Møllen og Bækkene. — Gustav Wasas Historie. — Jordflodens Indre. — Giv Gud Æren. — Gaader og Opgaver. — Blandinger — Nyt og Gammelt.

E. MATHER,
JUSTICE OF THE PEACE,

COLLECTING AGENT.

Office in City Hall - - - - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
ATTORNEYS AT LAW,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC.

DECORAH, IOWA.

DECORAH, IOWA.

anbefales Landsmænd og andre Rejsende af Cieren

D. L. Gamre.

En Leiestald med gode Heste og Røretøier er forbunden med Hotellet.

OLSON & THOMPSON,

DEALERS IN

DRYGOODS, NOTIONS, CLOTHING,

HATS, CAPS, BOOTS, SHOES and GROCERIES.

WATER STREET - - - DECORAH, IOWA.

A. Gullikson & Bro.,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Køge- og Kaffelovne samt
Kobber- og Blyvarer, Gaardsredskaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blyvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Endsiden af Water Str. = = = Decorah, Iowa.

I. H. MONTGOMERY & CO.

Apothekere og Boghandlere,

DECORAH, IOWA.

Mediciner tilberedes omhyggeligt efter Lægers Recepter. En duelig
og forsigtig norsk Expeditør er altid tilstede.

Jubhold af 12te og 13de Bind

—af—

“For Hjemmet”.

Tolvte Bind: Pleiebatteren (en udmærket Fortælling). — Kong Harald og Islændingen (Digt). — Lidt om Loaserne i New York. — Magdalene Schubert. — Lidt fra Philadelphia. — Minder fra en Islandsfærd. — Brev til „For Hjemmet.“ — Den ufrivillige Redningsmand. — Laura Bridgman. — Tallet „Hu.“ — Jernkonstruktioners Forhold ved Jidsvaader. — Herrens skjærmende Haand. — Det flydende Anker. — En Expedition til Klippebjergene. — Fra Luften og fra Havet. — Drømmen (Digt). — Samuel Plimsohl. — Fra Ceylon. — Ny Opfindelse. — Fru Maria Schandorff. — Et Møde med Luther. — De Blinde, en nydt Fortælling. — Stanleys Rejse i Mellemafrika. — De to Hunde. — Spor efter islanske Vulkanudbrud. — “Givner, saa skal Eder gives.” — Kirgiserne. — Det gamle Olympia. — En mærkelig Tilbragelse. — Fra Philadelphia. — Et foreaak Gesandtskab. — Lidt Farvelere til Husbehov. — En Maskine som Schakspiller. — Dyrenes Sjæleliv. — Hvorledes Bibelen er bleven bevaret. — Smands-Entens Lampe. — Rastelot-Fangsten i det store Ocean. — Den skjulte Skat. — Paa Aarets sidste Dag (Digt). — Den lille Hyrdebrend. — En Gave. — En Mængde Blandinger. Tilsendes portofrit for 60 Cents.

Trettende Bind: Ved Marsstiftet (Digt). — Karl den Tolvte i Norge. — Dnken fra Amerika, Fortælling. — Et Trostebrev fra Luther. — Den aarlige Udvandring af Børn fra Tyrol. — En Indianerhøvding. — Julefelterhøinger i Barstove. — En gammel Discipel, Fortælling. — Igaar, idag og imorgen (Digt). — Alpestoven, Fortælling. — I Heklas Krater. — Manden med Diamantspænderne. — Blomstermissionen. — De tvende Sverd. — Skjen (Digt). — Hundedagene og Hundestjernen. — Jordan og det døde Hav. — Maria Stuarts Bon. — Om Odden. — Mod Hianlen (en udmærket Fortælling). — Fra Korstogenes Tid. — I Hjemmet (2 Sonetter). — Den forsigtige Fabrikant. — Nullernes Betydning. — Vore Forsædres Opdragelse. — Solspektret. — Forskninger paa Island. — Hungeresnøden i Indien. — Besuvs Udbrud. — En Særling. — Fundet paa Cypern. — Hedenstab og Navnkristendom. — Sædemandens Sang. — Kongegraven i Busento (Digt). — Frands Mard. — Eg-Jndhøstningen ved Drinoko. — En Gut fra Londons Gader, Fortælling. — Central City. — Billedhuggeren og Straffangen. — St. Dlaf School (Digt). — Tyrkiet og Tyrkerne. — En beshynderlig Kur. — Faren ved at ipise Boeuffteg. — Maleren (Digt). — Et Festmaalid for Tyve og Bedragerere. — Siam. — Lidt om Brasilien. — En østerlandsk Fortælling. — De smaa Planeter. — Jødedommen. — Ildtemplet i Baku. — En Mængde Blandinger. Tilsendes portofrit for 80 Cents.

☞ Sokrates's Forsvarstale ved Platon (4 Hefter af For Hjemmet) koster for nye Abbonnenter 25 cts., for Iffe-Abbonnenter 40 cts.

R. Thronsdjen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Tillæg.

Den norske Synodes Boghandel,

DECORAH, IOWA,

handler med Bibler (i forskjelligt Format og Bind), Nye Testamenter, Altenburg-Testamenter, Huspostiler og Husandagtsbøger, Psalmebøger. Skolebøger. Skrifter af historisk Indhold, kristelige Fortællinger osv.

Følgende Udvalg af Bøger paa vort Lager anbefales som skiftede dels til Opbyggelse, dels til Bekærelse og Underholdning baade for Ung og Gammel. Mange af de nedenfor opførte Skrifter turde ogsaa egne sig for Læsefjelskaber eller Menighedsbibliotheker. Fuldstændig Katalog sendes gratis paa Forlangende.

Heiberg. Thomas Kingo, Biskop i Fyen. En Levnetsbeskrivelse	1.00
Pontoppidans Levnet og hans Dagbog fra en Rejse i Norge 1749	1.00
Bang. Hans Nielsen Hauge og hans Samtid	2.50
Brun. Gammelt Nytt om og af Biskop J. Mordal Brun	3.00
Barry, Admiral. En sand Kristens Levnetsløb	1.35
Nat og Morgen. 400 Fortællinger fra den kristelige Missionshistorie	2.25
Dahle. Madagaskar og dets Beboere	3.00
Flood. Forindien. Udvalg af opbyggelige Missionsfortællinger	65
— Grønland. Udvalg af opbyggelige Missionsfortællinger	75
— Beljignede Missionsfrugter	10
Florey. Dræt med Missionsgarnet. Missionsforedrag	90
Kielland. Zululandet. Rejseerindringer	30
Uldre og nyere Missionsfortællinger fra alle Verdens Dele. 2—6 Hefte pr. H.	15
John C. Pattison, En Martyr i Missionen	15
Wildenhahn. Luther og Melancthon	75
Fra Luthers Tid. Optegnelser af Familien Schönberg Cotta. 2 Dele i 1 Bind	2.50
Spaniens Martyrer og Hollands Befriere, af samme Forfatterinde	1.65
Under Cromwell og Karl II. En Fortælling af samme Forfatterinde	2.50
Ritty Trebhlyan. En Fortælling fra det aandelig beboede Liv i England paa Whitefields og Wesleys Tid	1.50
Harms, L. Fortællinger	1.20
— Guldbæbler i Sølvskaler. Fortællinger	60

Man. 400 Fortællinger for Skolen og Livet....	2.20
— Alvor og Gammen....	1.50
En Moders veiledende Ord til sin Datter	40
Nogle Ord til Nordens Mødre, med Forord af Biskop Moe..	75
Erindringer fra det betydningsfuldste Aar af mit Liv. Af Forf. til En Moders veiledende Ord til sin Datter...	40
Stretton, Hessa, Alene i London. En Fortælling	75
— Lilla Megs Børn do....	65
— Cassy do.	75
— Gnoch Nordens Læreaar, do....	80
— Nellies tunge Dage, med Forord af Sognepræst Saache	65
— Stephen Fern	90
— Børnene i Cloverly, Fortsættelse af Stephen Fern, med 5 Billeder	1.00
— Mary Krømer, En Fortælling fra Strasburgs Beleiring	75
— Bedes Legat....	1.00
— Kongens Tjenere.	75
Jessicas Første Bøn	40
Hytten paa Stranden	40
Fiskergutten fra Den Man. Af Forfatteren til „Jes- sicas første Bøn“ m. Fl.	65
Bollmar. Præstegaarden i Harzen	1.00
— Præstegaarden i Indien	1.10
— Tre Juleaftener. En Fortælling	1.25
En Lommebibels Hændelser	1.75
Caspari. Skolemeisteren og hans Søn....	75
Friis. Vor Herres Haandlangere	45
— Et Lykkebarn... ..	45. 55. 70
— En Skolemeister efter Herrens Hjerte ...	15
P. Blom. Fra Østerland. Skildringer fornemmelig af Muhammedanernes Liv, Sæder og Skikke	65
Smith. Mennesket som Borger i Staten	1.00
Rappe. Kortfattet Verdenshistorie, samt en udfør- ligere Norges Historie under de oldenburgske Konger og Huset Bernadotte... ..	2.00
Griffen. Nordens Historie	75
Glaubrecht. Kalendermanden fra Veitsborg	50
Bunyan. En Pilgrims Vandring	80
Breuss. Synderens Retfærdiggjørelse for Gud. 1.00	
Guds Børns himmelske Frydemaaltid paa Jor- den. Bønner før, ved og efter Nadveren.....	75
Guds Børns daglige Udgang til Naadestolen. Bønner og Psalmer til Morgen og Aften hver Dag i Ugen.	30

Iver Larsen

følger udelukkende for Kontant og handler med

DRYGOODS, NOTIONS,

Færdiggjorte Klæder,

Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.

Decorah - - Iowa.

For 12 Cents

fendes portofrit et Hefte, indeholdende

„To ældgamle Sange fornnyede“,

nemlig **Tolvtalvisen** og **Den gyldne Abe**. 5 for 50 Cts., 12 for \$1.00.

Adresse: R. Throndsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

380 Oktavsider

med udvalgt Læsning for 60 Cents,

nemlig 12te Bind (1876 II.) af „For Hjemmet“, indeholdende Fortællingerne „Bleiedatteren“ og „De Blinde“, „Grindringer fra en Islandsfærd“, „Laura Bridgeman“, „Magdalena Schubert“, „Maria Schandorf“ og meget andet udvalgt Læsestof. Sendes portofrit for 60 Cents. Benyt denne Leilighed!

Adresse: R. Throndsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Skovstjernen

(Missionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) tilligemed meget andet interessant Læsestof (4 Hefter af „For Hjemmet“) fendes portofrit for 25 Cents.

To Søstre, en Fortælling fra en norsk Fjeldbygd (4 Hefter af „For Hjemmet“) portofrit for 25 Cts.; begge for 40 Cts.

Adresse: R. Throndsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

Til Salgs billigt.

Mit 2 Etages Murstens Baaningshus paa nedre Water Street med dobbelt Lot (hvoraf en Del er benyttet til Frugthave) samt en god Staldbygning Brønd, Cistern etc. er til Salgs billigt og paa gode Betingelser. Man hen vende sig til

F. G. Hansen,

boende paa Stedet.

E. D. Johnson,

ATTORNEY AT LAW,

Adams Block.

DECORAH, IOWA.

Den norske Synodes Forlagshandel,

Decorah : : : Iowa,

handler med norske, engelske og tydske Bøger, Traktater og Smaastryker, billedte Billeder og Karter samt Skrivematerialier o. s. v.

Katalog kan erholdes portofrit tilsendt paa Forlangende. Enkelt Bøger sendes portofrit hoorfombelst i de Forenede Stater og Canada, naar den i Katalogen nævnte Pris vedlægges Ordren, og Adressen tydelig opgives.— I Partier tilstaaes almindelig Rabat.

Se omstaaende Bogfortegnelse.

J. E. Lee, Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,

Northfield : : : : : Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaneder) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

Carver af

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead Countier i Minnesota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige Minnesota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at expedere alle Ordres med kort Varsel. Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret D^{hr}. Harvey Miller og J. J. Ringstad. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig, samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

P. E. Haugen.